

მარტი,
2026 წელი

პრიტი და დაპირისპირება

„და ანგელოზსა ფილადელფიისა ეკლესიისასა მიუწერე: ამას იტყვს წმიდაჲ და ჭეშმარიტი, რომელსა აქუს კლიტე დავითისი, რომელი-იგი განაღებს, და არავინ დაჰკვას, გარნა განმღებულმან მან, და არავინ განაღოს დაჯული იგი“
(გამოცხ. 3.7)

თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის გაზეთი

ამიერიდან კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის მაღლი გეგმური სამყოფელიდან დაეფინება მის სამშობლოს – საქართველოს!

დასრულდა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, ილია II-ის ამსოფლიური „მზიანი ღამის“ დიდი ეპოქა. ამიერიდან უწმინდესისა და უნეტარისის ლოცვა ზაცვიური სამყოფალიდან მოეფინება მის საყვარელ სამშობლოს.

საქართველოს არსებობის მანძილზე, ალბათ, დიდი პიროვნების დაკრძალვის ასეთი მასშტაბურობა ისტორიას არ ახსოვს. მოსახლეობამ ცრემლით გააცილა თავისი საყვარელი და უპვირვასანი პატრიარქი ამჟამინდელ სამარადისო სამყოფელში.

22 მარტს, მისი დაკრძალვის დღეს, სამების საკათედრო ტაძარში სინოდის წევრებთან და სხვა სასულიერო პირებთან ერთად წირვა აღასრულა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ტახტის მოსაყდრემ, სენაკისა და ჩხოროწყუს მიტროპოლიტმა შიომ (მუჯირი). წირვის დასრულების შემდეგ მსოფლიო პატრიარქმა, ყოვლადუწმინდესმა ბართლომეოსმა ერის სულიერი მამის წინაშე აგაგებინა მსახურება შეასრულა.

დაკრძალვის ცერემონიას წარმართავდა საქართველოს მართლმადიდებლური ეკლესიის პროტოპრესვიტარი გიორგი ზვინაძეაძე.

ტელეტარის საშუალებით მილიონობით აღამიანი ისმენდა მსოფლიო პატრიარქ ბართლომეოსისგან საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის საყვარელთაოდ აღიარებული ღვაწლის წარმონაჩა.

ქართველი ერის წინაშე სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, მცხეთა-თბილისის მთავარეპისკოპოსის, ბიჭვინთისა და ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტის, უწმინდესისა და უნეტარისის, ილია II-ის უდიდეს დამსახურებაზე ისაუბრეს სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ტახტის მოსაყდრე მუჟა შიომ, საქართველოს პრეზიდენტმა, ბატონმა მიხეილ ყაველაშვილმა, საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა, ბატონმა ირაკლი კობახიძემ, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარემ, ბატონმა შალვა პაპუაშვილმა, „ქართული ოცნების“ საპარტიო თავმჯდომარემ, ბატონმა გიგინა ივანიშვილმა.

სიონის საკათედრო ტაძარში გამოსამშვიდოებელი სიტყვა წარმოთქვა მანგლისისა და თათრისწყაროს მიტროპოლიტმა ანანია (ჯაფარიძე).

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, უწმინდესი და უნეტარისი ილია II, მისი სურვილისამებრ, სიონის საკათედრო ტაძარში დაიკრძალა.

მთელი მისი ამქვეყნიური ცხოვრება იყო გზა მონამეობისა, „ვითარცა ზეცისა კაცისა და ქვეყანისა ანგელოზისა“, შეწირული „ღმერთს, სამშობლოს და ადამიანს“

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის
განგის მოსაყდრის, სენაკისა და ჩხოროწყუს
მიტროპოლიტის, შიომ (მუჯირი) სიტყვა

თქვენო ყოვლადუწმინდესობავ, ბართლომეოს, მთავარეპისკოპოსო კონსტანტინოპოლისა - ახლისა რომისა და მსოფლიო პატრიარქო!

უწმინდესო დანიელ, მიტროპოლიტო სოფიისა და პატრიარქო სრულიად ბულგარეთისა!

უნეტარესო იოანე, მთავარეპისკოპოსო ტირანასის, დირაქისა და სრულიად ალბანეთისა!

უნეტარესო როსტისლავ, პრეშევის მთავარეპისკოპოსო, მიტროპოლიტო ჩეხეთის მიწებისა და სლოვაკეთისა!

უნეტარესო ტიხონ, მთავარეპისკოპოსო სრულიად ამერიკისა და კანადისა!

თქვენო აღმატებულებავ, ბატონო პრეზიდენტო! თქვენო აღმატებულებავ, ბატონო პარლამენტის თავმჯდომარე! თქვენო აღმატებულებავ, ბატონო მმართველი გუნდის საპატიო თავმჯდომარე! თქვენო აღმატებულებავ, ბატონო დედაქალაქის მერო! აღმასრულებელი ხელისუფლების წარმომადგენელნო, საკანონმდებლო ხელისუფლების წარმომადგენელნო, დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენელნო, მაღალყოვლადუსამღვდელოესნო მეუფენო, მღვდელმთავარნო, პატიოსანნო მამანო, დედანო, ძმანო და დანო!

დიდია ჩვენი მწუხარება და გულისტკივილი. მიძიმე განსაცდელმა გააერთიანა სრულიად საქართველო: ერი თუ ბერი, დიდი თუ პატარა, ახლობელი

თუ შორეული, მართლმადიდებელნი თუ სხვა აღმსარებლობის მქონენი. დაობლებულნი, შვილებრივი სიყვარულით მუხლს ვიყრით და უდიდეს მადლობას ვწირავთ მის უწმინდესობასა და უნეტარესობას, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქს, მცხეთა-თბილისის მთავარეპისკოპოსს, ბიჭვინთისა და ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტს, დიდსა მეუფეს, მამასა ჩვენსა ილია II-ს. იგი დააკლდა არა მარტო ჩვენს ქვეყანას, არამედ მთელ საქრისტიანოს და, საერთოდ, მსოფლიოს.

მაგრამ ამ მიძიმე წუთებში გვანუგეშებს მაცხოვრის საოცარი სიტყვები: „მე ვარ აღდგომა და ცხოვრება. რომელსა ჰრწმუნეს ჩემი, მო-ლათუ-კუდეს, ცხოვნდესვე“ (ინ. 11, 25); ამიტომაც ღვთისადმი სასოებით განვიმტკიცებთ გულს და გვწამს, რომ მისი უწმინდესობა, აგრძელებს რა სიცოცხლეს მარადიულობაში, ღვთის წინაშე თავისი მეოხებით მფარველობას არ მოგვაკლებს და უფრო მეტადაც შეგვეწვევა. გვჯერა, ზეციურ სამყოფელში ჩვენ შევიძინეთ უდიდესი მსასობელი.

49 წლის განმავლობაში ჩვენმა პატრიარქმა ბენვის ხიდზე მამამთავრული სიბრძნით ატარა ჩვენი ქვეყანა და მრავალ განსაცდელს გადაარჩინა. როგორც ბრძანებს მოციქული, „ლუანლი კეთილი მოიღუანა, სრბა აღასრულა, სარწმუნოება დაიმარხა“ (მდრ. 2 ტიმ. 4, 7-8). მთელი მისი ამქვეყნიური ცხოვრება იყო გზა მონამეობისა, ვითარცა „ზეცისა კაცისა და ქვეყანისა ანგელოზისა“, შეწირული „ღმერთს, სამშობლოსა და ადამიანს“. ამ სამ საუნჯეს იგი მთელი ცხოვრება თავდაუზოგავად ემსახურა, რისი შედეგიც თაობებს გაჰყვება, როგორც მაგალითი ცოცხალი რწმენისა, სიმდაბლისა და სიბრძნისა.

მოგეხსენებათ, მან, როგორც პირველიერარქმა, მოღვაწეობა ურთულეს პერიოდში დაიწყო. სათავეში ჩაუდგა დევნილ, დაკნინებულ, შევიწროვებულ ეკლესიას.

მისი აღსაყდრებისას მოქმედი იყო 7 ეპარქია იყო. 80-მდე სასულიერო პირი, ფუნქციონირებდა 50-მდე ეკლესია და სამლოცველო. დღეს არის 49 ეპარქია (მათ შორის - 7 საზღვარგარეთ); გვყავს 3000-ზე მეტი სასულიერო პირი და ფუნქციონირებს 2500-ზე მეტი ეკლესია-მონასტერი. მისი მოღვაწეობის ნაყოფია ყოვლადწმინდა სამების ეს დიდებული ტაძარიც.

ჩვენი პატრიარქის ინიციატივით მოხდა წმინდანად კანონიზირება მოღვანის, გაიხსნა თბილისისა და გელათის სასულიერო აკადემია-სემინარიები, ასევე 4 სხვა სემინარია; ამოქმედდა საეკლესიო სკოლა-გიმნაზიები, საპატრიარქოს უნივერსიტეტები, ტელევიზია და რადიო, აღორძინდა საუკუნეების განმავლობაში მივიწყებული ქართული საეკლესიო გალობა და აღდგა საეკლესიო ხელოვნების ყველა დარგი.

უწმინდესისა და უნეტარისის, ილია II-ის ძალისხმევით, მოხდა უძველესი დროიდან არსებული ჩვენი ეკლესიის ავტოკეფალიისა და საპატრიარქო ტიტულის აღიარება მსოფლიო საპატრიარქოს მიერ, რაც შემდეგ დაამონმა ყველა ადგილობრივმა ეკლესიამ.

უწმინდესობის მოვლენა იყო სახელმწიფოსა და მართლმადიდებელ ეკლესიას შორის საკონსტიტუციო შეთანხმების დადება.

მისმა უწმინდესობამ დაანესა შვიდგზის ლოცვები, რასაც იგი უდიდეს მნიშვნელობას ანიჭებდა, რადგან ეს ერს ლოცვაში აერთიანებს.

პატრიარქის გადწყვეტილებით ის იყო ნათლია ყოველი მესამე და მომდევნო ბავშვისა, რითაც შეცვალა ქვეყნის დემოგრაფიული მდგომარეობა. დღეს მისი ნათლულების რიცხვი 50 000 აჭარბებს.

აღარაფერს ვამბობთ მრავალ სხვა საქველმოქმედო, მისიონერულ, სამეცნიერო თუ საგამომცემლო საქმიანობაზე...

ასე შეიქმნა გაძლიერებული, აღშენებული საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია, რომელიც დღეს უწმინდესობისგან რაღაც ასრულეს ქვეყნისა და საზოგადოების ცხოვრებაში.

სურვილი იმისა, რომ იგი დაკრძალულიყო თბილისის სიონის საპატრიარქო ტაძარში, მას არაერთხელ აქვს გაცხადებული. ეს ბუნებრივიცაა, რადგან აქედან დაიწყო მან პატრიარქობის მონამებრივი გზა. მოგეხსენებათ, აქ განისვენებენ მისი ინიციატივით წმინდანად კანონიზირებული კათოლიკოს-პატრიარქებიც: კირიონი, ამბროსი, კალისტრატე, რომელთა შრომის გამორჩეულ გამგრძელებლად იქცა ჩვენი უწმინდესი და უნეტარესი.

არ არის შემთხვევითი, რომ დაკრძალვის დღე, წმინდა იოანე სინელის, სათნოებათა კიბის აღმწერლის, ხსენებას ემთხვევა. ამ სათნოებათა საფეხურებზე ამალღებით მისმა უწმინდესობამ მოიმუშაკა უმთავრესი - სიყვარული; სიყვარული ღვთისა და სიყვარული ადამიანისა, რასაც უშუალოდ გასცემდა.

და აი, შედეგიც - ყველანი მომსწრენი ვართ საოცარი ფაქტისა: 4 დღეა ზღვა ხალხი, დიდი თუ პატარა, უზარმაზარ ნაკადად მოედინება სამების საპატრიარქო ტაძრისკენ, რათა თავისი სიყვარული და პატივისცემა გამოხატონ დამაშვრალი სულიერი მამისადმი.

ეს, პირველ რიგში, არის მაღლიერება ღვთისადმი, რომ ჩვენ ასეთი მწყემსმთავარი მოგვივლინა.

ვმადლობთ უფალს და თითოეულ თქვენგანს! განსაკუთრებული მადლობა დღეს ამ ტაძრის გარეთ მდგარ ხალხს, რომელთაც არ მიეცათ მსახურებაში უშუალო მონაწილეობის საშუალება, მაგრამ სულიერად ჩვენთან ერთად იყვნენ და თავისი ლოცვებით გვაძლიერებდნენ.

თქვენო უწმინდესობავ და უნეტარესობავ, ილია II-ვ, გთხოვთ, დალოცეთ თქვენი ერი, თქვენი სამწყსო, დალოცეთ სრულიად საქართველო, საქართველოს ეკლესიის სისავსე, ყოველი ჩვენგანი, დალოცეთ მთელი მსოფლიო!

დაბოლოს, ჩვენს პატრიარქთან მიმართებით მინდა, გავიმეორო წმინდა გრიგოლ ღვთისმეტყველის სიტყვები წმინდა ბასილი დიდის გარდაცვალების გამო თქმული: „მართალია, ჩვენ დაგვტოვე ამქვეყნად, განიხარე და იშვებდე უფალში მარადის“,

ამინ!

გამხნევდით, ძმანო და შვილნო, თქვენი პატრიარქი და მამა არ მომკვდარა, არამედ სძინავს...

პატრიარქი ილია II
საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის მეთაური

უნეტარესნო და უწმინდესნო, ღვთის წმინდა ადგილობრივ ეკლესიათა ყოვლადსამღვდელო ნარმომადგენელნო, სენაკისა და ჩხორონყუს მიტროპოლიტო, თქვენო მაღალყოვლადუსამღვდელოესობებო შიო, დაქვრივებული საპატრიარქო ტახტის მოსაყდრე, საქართველოს უწმინდესი ეკლესიის დამსჯერებულნი პატივცემულნი მღვდელმთავარნი! თქვენო აღმატებულებავ, ბატონო პრეზიდენტო, თქვენო აღმატებულებავ, ბატონო პრემიერ-მინისტრო, თქვენო აღმატებულებავ, ბატონო პარლამენტის თავმჯდომარე, თქვენო აღმატებულებავ, ქვეყნის ხელისუფალნო, თქვენო აღმატებულებავ, ბატონო ბიძინა ივანიშვილო, სხვა ქრისტიანულ აღმსარებლობათა და რელიგიათა პატივცემულნი ნარმომადგენელნი, თქვენო აღმატებულებავ, დიპლომატიური კორპუსის ნარმომადგენლებო, პატივცემული თბილისის მერო, ყოველი ხარისხის ყოვლადღვთისმოსავნო სამღვდელონი, ღირსნო ბერნი და მონაზონნი, ღვთისმოსავო საქართველოს ერო!

„სტიროდე გარდაცვლილს“ (სიბრ. ზირ. 22:11) - გვარიგებს ბრძენი ზირაქი.

და როგორ არ ვტიროდეთ უდიდესი ტკივილით, ზნეობრიობის, პატივისცემისა და ღმრთისმოყვარე ცხოვრების უდიდეს სიმბოლურ მყოფი პიროვნების, ნეტარსენებული მცხეთა-თბილისის მთავარეპისკოპოსის, ბიჭვინთისა და ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტისა და სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, ილია II-ის ჩვენგან განშორებას? აღმოსავლეთის ქრისტეს წმიდა მართლმადიდებელი ეკლესიის პირველიერარქთა პატივცემული დასი ეთხოვება თავის ერთ-ერთ ყველაზე ღირსეულ, ბრძენ და ბრწყინვალე ძმას.

საქართველოს ისტორიული ქვეყნის უწმიდეს ეკლესიას მოაკლდა ნახევარი საუკუნის განმავლობაში მმართველი ბრძენი მესაჭე და ღვთივღირსეული მწყემსმთავარი; ქვეყნის პატივცემულ წმინდა იერარქიას კი - ღვთისმეტყველებაში ღრმად განსწავლული და სამოძღვრო გამოცდილების მქონე მისი პირველიერარქი, რომლის მიერაც ყველა მღვდელმთავარმა მიიღო მღვდელმთავრობის საღმრთო მადლი; პატივცემულ სახელმწიფო ხელისუფლებას კი დააკლდა ბრძენი მრჩეველი ყოვლად კეთილსა და ერის მოყვარე საქმეში - მშვიდობისა და ერთობის დეუსპანი. ღვთისმოსაში ქართველი ერი მოაკლდა მზრუნველ და მოსიყვარულე მამას, რომელიც უკანასკნელ ამოსუნთქვამდე ფხიზლობდა ღმრთისმიერი აღმშენებლობისთვის, სულიერი განმტკიცებისთვის, საზოგადოებრივი ნინსვლისა და მისი კეთილდღეობისთვის. წმინდა მოციქულთასწორი ნინოსა და წმინდა დიდმონაშენი გიორგის ღმრთისმოსავი მემკვიდრეობა მოკლებულია თავის პატივცემულ მცველსა და ერთგულ გამგრძელს. შესაძლოა, განვლილი დროის ღირსეულ კათოლიკოსთაგან ვერავინ

ისე ვერ გააიგივა თავისი სახელი საქართველოსთან, ეკლესიასთან, ერთან, სახელმწიფოებრიობასთან, კავკასიის რეგიონში მშვიდობის მყოფელთან იმგვარად, როგორც ნეტარსენებულმა სულმნათმა პატრიარქმა ილიამ! ჭეშმარიტი სვეტი სიმტკიცისა, როგორც ეკლესიის, ისე თავისი სამშობლოსი, რომელთაც თანაბრად უნანილებდა სიყვარულს, ერთგულებასა და ყოველღმრთიურ ზრუნვას!

ქრისტესა და მისი ეკლესიის მსახურებას ადრეულ ასაკში მიუძღვნა თავი. როდესაც იდენებოდა სარწმუნოება, როდესაც ათეიზმი კანონით იყო დამკვიდრებული და ძალადობრივად ბატონობდა, მან შეძლო შეენარჩუნებინა სიბრძნე და უმანკოება (მთ. 10:16), როდესაც გულმოდგინედ მოღვაწეობდა, სათნობასა და საღვთო მცნებების საქმით აღსრულებაში ინვრთნებოდა, „ვითარცა [მორწმუნე] მსახური ქრისტესი და მწე ღვთის საიდუმლოთა“ (1 კორ. 4:1). მთელი მისი ცხოვრება იყო მრავალმხრივი მოწმობა მართლმადიდებელი სარწმუნოებისა და სახარებისეული ჭეშმარიტების ნამდვილი გამოცდილებისა. ამის გამო ღმერთმა ადრევე არწმუნა მას მღვდელმთავრობის და მალევე პატრიარქობის დიდი პასუხისმგებლობა ნეტარსენებული პატრიარქ დავით V-ის მემკვიდრედ; მან განაბრწყინა მისი წმინდა სამღვდელმთავრო ომოფორი 63 წლის, ხოლო საქართველოს საპატრიარქო ტახტი - 49 წლის განმავლობაში, როგორც ამ ეკლესიის 141-ე საქმემკვიდრე. არ დარჩენილა საქართველოში ეკლესიური, საზოგადოებრივი და ეროვნული ცხოვრების არცერთი სფერო, სადაც მას მისი პიროვნების თვალსაჩინო და სასარგებლო კვალი არ დაეტოვებინა. ღვთისმოსავი და თავმდაბალი, მლოცველი და ღვთისმსახურების მოყვარე, სასულიერო ნოდების ღირსების მქონე, ძმათმოყვარე, მშვიდობისმყოფელი და შემრიგებელი, უშუალო და კეთილგანწყობილი, ტკბილი ქვეითა და სიტყვიერი, მრავალმხრივ განსწავლული და უაღრესად კეთილშობილი, დახვეწილი და შემოქმედი ბუნების, გამოჩენილი ნიშნით ხატუნაში, ფერწერასა და მუსიკალურ შემოქმედებაში, და ასევე ხუროთმოძღვრობაში; მტკიცე და შეუვალი რწმენის, ღვთისმოსაობისა და ეკლესიის წმიდა ინტერესების დაცვაში, როგორც ქრისტეს მიბაძვის ჭეშმარიტი სახე და მოციქულთა და წმიდა მამათა ჭეშმარიტი მემკვიდრე!

ღმერთმა იგი ღირსი გახადა, რომ 1990 წლის 4 მარტს, ჩვენი ნეტარსენებული წინამორბედის, მსოფლიო პატრიარქ დიმიტრიოსის ინიციატივით, მსოფლიო საპატრიარქოსგან - ერთადერთისგან წმინდა კანონებიდან და ისტორიული ინსტიტუციური პასუხისმგებლობებიდან გამომდინარე, მიეღო საქართველოს უწმინდესი ეკლესიის ავტოკეფალიის და საპატრიარქო ღირსების კანონიკური აღიარება და ასევე იმავე თვისა და წლის 30 რიცხვში ფანარის წმინდა გიორგის სახელობის ყოვლადპატიოსან საპატრიარქო ტაძარში მწყემსმთავართა ერთობლივი თანამწირველობის დროს ოფიციალურად მიეღო საპატრიარქო და სინოდალური ტომოსი. მოკრძალებულ სიხარულს განვიცდი, რომ ჩვენ მიერ, იმჟამად ქალკედონის მიტროპოლიტმა და სინოდის წევრმა, ხელმოწერით დავადასრულეთ ეს წმინდა და ისტორიული ტომოსი.

ასევე, ღმერთმა ღირსყო იგი, რომ გამოეყვანა საქართველოს ეკლესია კომუნისტური ათეიზმისა და მტრულად განწყობილი საბჭოური ბნელი პერიოდიდან დამოუკიდებლობისა და თავისუფალი ეროვნულ-სარწმუნოებრივი ცხოვრების ნათელში, სიმშვიდითა და დამღუპველი შფოთვა-მღელვარებების გარეშე და საძირკველიდან აღდგინა იგი. სასულიერო დასი, მონაზვნობა, ღვთისმეტყველება, კატეხიზაცია, სასულიერო განათლება, ლიტურგიკული და სულიერად სასარგებლო და თეოლოგიური წიგნებისა და ჟურნალ-გაზეთების გამოცემა, სოციალური ქველმოქმედება და კაცთმოყვარეობა, ახალი ტაძრებისა და მონასტრების აშენება, ან ძველთა საძირკველიდან აღდგენა, ქვეყნის შიგნით მისიონერობა, ერესებისა და უცხო პროპაგანდის წინააღმდეგობის განწევა, ეკლესიათაშორისი, ქრისტიანთაშორისი და რელიგიათაშორისი ურთიერთობები და დიალოგები, განხეთქილებისთვის დამახასიათებელი ტენდენციების შეკავება, შერიგებისა და მეგობრობის ხიდების აგება საქართველოს სხვადასხვა პოლიტიკური და ეროვნული ცხოვრების ჯგუფებს შორის, ხალხისა და მისი ხელისუფლების მხარდაჭერა და განმტკიცება კრიტიკულ ვითარებებში, როცა საფრთხე შეექმნა როგორც ქვეყნის ტერიტორიულ მთლიანობას, ისე საპატრიარქოს იურის-

დიქციას. ეს მხოლოდ მცირედი ჩამონათვალა იმ მრავალ მიმართულებათაგან, რომლებშიც პატრიარქი ილია ღვთის სიყვარულში დიდად წარემატა!

„და ეს ყოველივე მან აღასრულა არა დიდი ძალით [ეკონომიკური თუ ამქვეყნიური], არც ძალაუფლებით, არამედ ყოვლისმპყრობელი უფლის სულით“ (ზაქარია 4:6), რომელსაც იგი ყოველთვის მიაკუთვნებდა ყოველგვარ მიღწევას, კრძალულებით, თავმდაბლური სულითა და მაღლიერებით. ამის გამო, ღირსეულად დიდად შეიყვარა იგი სასულიერო დასმა და ერმა, როგორც ყველასათვის ნამდვილი მამა, მცველი, გამომზრდელი და ეპისკოპოსი, კეთილი მწყემსი, რომელიც ყოველღმრთად თავგანწირვით იღვწოდა თავისი სამწყსოსათვის. ამიტომაც დააფასეს იგი და პატივს მიაგებენ მას ისე, როგორც მცირედთ თანამედროვე სახარების მუშაკათაგან! „ღირსია მუშაკი თავისი საზღაურისა!“ (I ტიმ. 5:18).

ვინახავთ კეთილ მოგონებებში, განსვენებულ წმიდა ძმასთან, ჩვენს სასიამოვნო და ნაყოფიერ ურთიერთობებს, თანამწირველობას, მართლმადიდებელ მწყემსმთავართა იმ შეკრებების ფარგლებში განხორციელებულ შეხვედრებს, რომელთაც ჩვენ სათანადო წესით პერიოდულად ვინვევდით, განსაკუთრებით კი 2014 წლის მარტის შეკრებას, რომელიც ფანარში, მართლმადიდებლობის ზემის კვირას, დიდებული საპატრიარქო თანამსახურებით დაგვირგვინდა, ისევე როგორც ჩვენი სხვა ძმური კავშირები და ურთიერთობები.

მისი უღრმესი პატივისცემა მსოფლიო საპატრიარქოსადმი და ჩვენდამი მრავალგვარად გამოხატული მისი ძმური სიყვარული, სრულად იქნა დაფასებული.

მას ჰქონდა ჩვენდამი განუყოფელი პატივისცემა, გულსავე სიყვარული და გულწრფელი მეგობრობა, რის გამოც ჩვენს გარდაუვალ ვალდებულებად მივიჩნიეთ, მიუხედავად ჩვენგან არცთუ შორს მიმდინარე, — მრავალი ცრემლისმომგვრელი ომით გამოწვეული სირთულეებისა, პირადად ჩამოვსულიყავით, რათა შეგვეერთებინა ჩვენი ცრემლი ადგილობრივი ეკლესიის შვილთა ცრემლთან, რათა ძმური სიყვარულის ყვავილებით დაგვევირგვინებინა და ყოველგვარი დიდებითა და პატივით დაგვერძალოთ და უკანასკნელ გზაზე გავაცილოთ ღვთის კაცი, ჩვენი ფრიად საყვარელი და პატივდებული ძმა და თანამწირველი, პატრიარქი ილია.

არამედ, გამხნევდით, ძმანო და შვილნო!

თქვენი პატრიარქი და მამა არ მომკვდარა, არამედ სძინავს!

სწორედ პატრიარქ ილიაზე ნათქვამი: „მკვდარიც ცოცხალია, ვამბობ, რამეთუ მართალნი მკვდარნიც ცოცხლობენ!“ (ათანასე დიდი, სინაქსარული ეპიგრაფა).

იგი ცოცხლობს იქ, „სადაცაა უხრწნელი ნათელი და ნეტარსახილველნი, და ყოველივე წმინდა და უხილავია“, ესე იგი, ცოცხლობს სამება ღმერთის ყოვლადნათელ სასუფეველში, რომლის საპატივცემულოდ თბილისში წმინდა სამების სახელობის ბრწყინვალე ტაძარი აღიმართა. იგი ცოცხლობს თავისი ერის წმიდანებთან ერთად: მოციქულთასწორ ნინოსთან, ქეთევანთან, ილარიონთან, დავითთან და თბილისში ნამეხულ ასი ათას მონაშესთან ერთად, ვიდრე მის თანამედროვე და მეგობარ, ღირს ახალ გაბრიელ სალოსამდე.

მამსადაამე, ნუ მისცემთ მწუხარებას უფლებას, რათა დაგძლიოთ!

კრძალვით დაიმარხეთ და დაიცავით მისი რჩევები და სწავლებები!

სწორედ ეს იქნება მისი საუკეთესო მოსახსენიებელი.

და გიხაროდეთ, რამეთუ ახლა თქვენი სულიერი მამა, პატრიარქი ილია, ცოცხალთა სავანეშია განდიდებული, იმაზედ ბევრად უფრო ძლიერია, ვიდრე მაშინ, როდესაც იგი თქვენ შორის იყო! და აქვს კანდიერება ღვთის საყდრის წინაშე, თქვენთვის უმეტესი შემწეობისა და სიკეთის მომტანა.

მამ, მონივნით ეამბორეთ მის წმიდა მამობრივ მარჯვენას, გამოითხოვეთ მისი ლოცვა-კურთხევა და ჩვენთან ერთად გამოემშვიდობეთ მას, შესაძლოა ერთი შეხედვით, ლიტურგიულად არათანმიმდევრულია, თუმცა ამ მწუხარებაში სიხარულიც სრულად შესაფერისია, მრავალხმიანი, ქუხილანი, სიკვილის განმაქარველი და სიხარულის ხმით: ქრისტე აღდგა! რომელსა შეუენის ყოველი დიდება პატივი და თაყუანისცემა და მაღლიერება, ამინ!

ყველა ქართველის მსგავსად გულით ვატარებ დიდ ტკივილსა და სიყვარულს, რომელიც ახსნას არ საჭიროებს

„ქართული ოცნების“ ღაბუნიანებისა და საპატრიარქოს მთავარმოძრაო, გიჟინა ივანიშვილის სიძეა, სკულია სპარტაკოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უნივერსიტეტისა და უნივერსიტეტის, ილია მეორის დაქვარის ღაბუნიანი

ადამიანის ცხოვრებაში იშვიათად დგება მწუხარებისა და მღელვარების ისეთი წამი, როგორც ახლა ჩემთვის დგას - დღეს, მთელი ერის წინაშე ვემშვიდობები ჩვენს სულიერ მამას. დღეს, ყველა ქართველის მსგავსად, გულით ვატარებ დიდ ტკივილსა და სიყვარულს, რომელიც ახსნას არ საჭიროებს, რადგან ის ყველა ჩვენგანისთვის საერთოა. დღეს ყველა, დიდი თუ პატარა, დუმილითა თუ გამოთქმული სიტყვით ვცდილობთ პატივი მივაგოთ ადამიანს, რომელმაც თითოეული ჩვენგანის გულში ნარეული კვალი დატოვა.

სრულიად საქართველო ემშვიდობება უწმინდესსა და უნეტარესს, საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქს, ილია მეორეს და ეს ჩვეულებრივ განმარტებას არ ჰგავს - არნახულად ღრმა, მძაფრი და მტკივნეულია, რადგან ეს განმარტება საკუთარ თავში იტევს არა მხოლოდ გრძნობებსა და განცდებს, არამედ ეპოქასა და დიდი სიყვარულის ისტორიას.

ამბობენ, ადამიანი ორჯერ იბადება, პირველად ფიზიკურად, ხოლო მეორედ მაშინ, როცა ცხოვრების მიზანს შეიცნობს. თავად განსაჯეთ, რამდენად დიდი უნდა იყოს ადამიანი, რომ მისი მეორედ დაბადება მხოლოდ პირად საზღვრებში კი არ მოექცეს, არამედ ქვეყნის ბედისწერას შეერწყას და ერისა და ბერის სულიერ გზას, მის მომავალს დაუკავშირდეს.

ჩვენი მრავალსაუკუნოვანი ისტორიის განმავლობაში, ყველაზე რთულ დროს, როდესაც ჩვენი ქვეყანა ყოფნა-არყოფნის ზღვარზე იდგა, უფლის განგებით, თავად ერმა წარმოშვა ადამიანები, რომლებიც კვერთხად ექმნენ მამულს დარღვეულს.

თუ არა უფლის ნება, სხვაგვარად როგორ აიხსნება, რომ ვართ ქვეყანა და ხალხი, რომელმაც საკუთარი წიაღიდან შვა ილია ჭავჭავაძე, ქართველი ერის მამა, რომელმაც მომაკვდავი ერი გააცოცხლა?! თუ არა უფლის ნება, სხვაგვარად როგორ აიხსნება, რომ ვართ ქვეყანა და ხალხი, რომელმაც საკუთარი წიაღიდან შვა ილია მეორე, საქართველოს სულიერი მამა, რომელმაც საქართველოს მართლმადიდებლური ეკლესია აღადგინა და ქართველი ხალხის სულიერი ერთიანობის სიმბოლოდ აქცია?!

ასეთი ადამიანები იშვიათად იბადებიან, ადამიანები, რომელთა სიღიადესი საკუთარი ქვეყნისა და ხალხისათვის თავგანწირვით განისაზღვრება, მათი მემკვიდრეობა კი უკვდავია, რადგან დიდი ადამიანები არსად მიდიან, ისინი ჩვენს გულსა და მეხსიერებაში ცოცხლობენ და იცოცხლებენ მარად, მანამ, სანამ მათი იდეალების ერთგულნი ვრჩებით.

უწმინდესისა და უნეტარესის პატრიარქობის

წლებში, საქართველოს მართლმადიდებლური ეკლესია იქცა სივრცედ, სადაც ადამიანებმა კვლავ იპოვეს ღმერთი, დაიბრუნეს რწმენა, სიმშვიდე და ერთიანობის განცდა. კათოლიკოს-პატრიარქის სიტყვა იქცა ნუგეშად მძიმე ჟამს, ხოლო მისი ლოცვა ჩვენი ერის, ამ ქვეყნის თითოეული შვილის უხილავ საყრდენად და იმედად, რომ არა მხოლოდ გადავრჩებით, არამედ გავიმარჯვებთ!

უწმინდესისა და უნეტარესის ცხოვრება არ ყოფილა მხოლოდ პირადი სულიერი არჩევანი, არამედ მისია, რომელმაც არაერთი თაობის სულიერი ორიენტირი განსაზღვრა. გზა, რომელიც ნახევარი საუკუნის განმავლობაში მთელ ერს აერთიანებდა, მისი საქმისა და მსახურების ძვირფასი ნაყოფი კი ჩვენს საერთო და მტკიცე საძირკვლად იქცა.

ერის ცხოვრებაში დგება მომენტები, როდესაც საზოგადოებას, ხალხს, დიდი განსაცდელი, ან დიდი სიხარული აერთიანებს.

დღეს ჩვენი ქვეყნის ცხოვრებაში სწორედ ასეთი მომენტი დგას - მილიონობით ქართველი მღუმარედ ხვდება დიდ განსაცდელს და სწორედ ამ მღუმარებაში, რომელიც ახლა ყველაზე ხმამაღლა ისმის, ამ ქვეყნის თითოეული შვილი მთელი სისავსით გრძნობს, თუ რამდენად დიდია დანაკლისი, რომელსაც ტოვებთ... ამ სიჩუმეში, ვემშვიდობებით ეპოქას, რომელსაც თქვენი სახელი ერქვა.

დიდი ტკივილის მიუხედავად, ბედნიერი ხალხი ვართ, რადგან წილად გვხვდა პატივი, ვინოდებოდეთ უწმინდესისა და უნეტარესის, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის - ილია II-ის სულიერ შვილებად, შვილებად მოძღვრისა, რომელმაც როგორც მთელი სიცოცხლე, ისე გარდაცვალებაც საკუთარი სამწყსოს - ქართველი ხალხის ერთ მუშტად შეკვრასა და გაერთიანებას მიუძღვნა.

უწმინდესო და უნეტარესო! დიდი მადლობა სიკეთის, სიბრძნისა და სიყვარულისთვის.

ახლაც, როგორც მაშინ, „ეპოქა გათავდა დიდი...“.

დღეს განსაკუთრებული სიმძაფრით შეგვიძლია შევიგრძნოთ პატრიარქის განუზომელი ღვაწლი

საპატრიარქოს პრეზიდენტი, ირაკლი კობახიძის სიძეა პატრიარქის დაქვარის ღაბუნიანი

გუსამძიმრებ სრულიად საქართველოს. დღევანდელი დღე არის უდიდესი ტკივილით სავსე თითოეული

ლი ჩვენგანისთვის. დღეს დასრულდა დიდი ეპოქა. ვემშვიდობებით ჩვენს უსაყვარლეს პატრიარქს, სულიერ მამას, რომელმაც მთელი თავისი ცხოვრება სამშობლოსა და დედაეკლესიის მსახურებას მიუძღვნა. ამასთან ერთად, დღევანდელი დღე არის აღმატებულიც თითოეული მორწმუნე ქართველისთვის.

დღეს განსაკუთრებული სიმძაფრით შეგვიძლია შევიგრძნოთ ჩვენი პატრიარქის განუზომელი ღვაწლი და სიამაყით შევახსენოთ ჩვენს თავს, თუ რამდენად დიდი იყო, რომლის წიაღშიც ასეთი მოღვაწე შეიძლება იშვას. უწმინდესისა და უნეტარესის მოღვაწეობის პირველი წლები გასდევდა ქართული კულტურის ოქროს ხანას. იმ ეპოქის ქართველი მოღვაწეები ქმნიდნენ ახალ შემოქმედებით საგანძურს, რითაც ამდიდრებდნენ ჩვენი ქვეყნისა და ხალხის სულიერებას. უწმინდესმა და უნეტარესმა ამ საქმეს ახალი განზომილება შესძინა და ის ქრისტიანული რწმენის განმტკიცებაში გარდასახა.

გასული წლების განმავლობაში ზეციურ საქართველოში გადაინაცვლა მრავალმა მოღვაწემ, მთელმა თაობამ, რომელთაც ქართული კულტურის ოქროს ხანის შექმნაში გამორჩეული წვლილი მიუძღვით. დღეს კი ვემშვიდობებით პატრიარქს, რომელმაც ჩვენი დედაეკლესიის აღორძინების ოქროს ხანას ჩაუყარა საფუძველი.

ასეთ დროს, პატრიარქთან გამომშვიდობებისას შეუძლებელია მთელი სიმძაფრით არ შევიგრძნოთ

დიდი ქართველი პოეტის სიტყვები: „წინაპართაგან წავიდა ყველა“, და ამ დროს, შეუძლებელია, არ დაგეუფლოს დაობლების მძაფრი განცდა. ერთადერთი, რამაც ეს განცდა შეიძლება შეგვიმსუბუქოს, არის რწმენა იმისა, რომ უწმინდესი რჩება ჩვენთან ერთად და ზეციური საქართველოდან ლოცვით გააძლიერებს ჩვენს სამშობლოს და ჩვენს დედაეკლესიას.

როდესაც ვფიქრობ პატრიარქსა და მის მოღვაწეობაზე, მახსენდება კიდევ ერთი სიტყვები დიდი ქართველი პოეტის იმავე ლექსიდან:

„გაშალა ველი ნელმა ნიაჲმა და მელანდება მე მის წიაღში მოხუცი მამა, მოხუცი მამა სასხლავით ხელში დადის ვენახში“.

ჩვენს მეხსიერებაში სამუდამოდ დარჩება მოხუცი მამის ეს ხატება. ბევრჯერ გაგვახსენდება უწმინდესი და უნეტარესი ილია II, როგორც მოხუცი მამა უფლის მისთვის უძვირფასეს ვენახს, როგორ ევლება თავს დედაეკლესიას, თავის სამშობლოს და თითოეულ სულიერ შვილს.

მადლობა უწმინდესისა და უნეტარესის მისი მოღვაწეობისთვის, უდიდესი ღვაწლისა და განუზომელი სიყვარულისთვის.

ღმერთმა დალოცოს უწმინდესისა და უნეტარესის, ილია მეორის სული, ღმერთმა დალოცოს და დაიფაროს ჩვენი დედაეკლესია და ჩვენი სამშობლო.

მანგლისისა და თეთრიწყაროს მიტროპოლიტ ანანიას (ჭაფარიძე) გამოსამშვიდობებელი სიტყვა უწმინდესისა და უნეტარესის, ილია მეორის დაკრძალვის დღეს სიონის საკათედრო ტაძარში

დღეს მწუხარება ჩვენი სული, ჩვენი ერი, როგორც ვიხილეთ ამ დღეებში, გლოვობს ერის ჭეშმარიტი მამის, უწმინდესისა და უნეტარესის, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, ილია მეორის გარდაცვალებას. ამასთანავე, ამ მძიმე დღეებში, ჩვენი მაცხოვარი იესო ქრისტე გვაძლევს და მოციქული პავლეც ამბობს: რაკი სარწმუნოებით გამართლებული ვართ, მშვიდობა გვაქვს ღვთის მიმართ, ჩვენი უფლის იესო ქრისტეს მიერ. ბრძანებს მოციქული პავლე და იქვეა ნაბრძანები, გასაჭირი შეიქმს მოთმინებას, მოთმინება სიმტკიცეს, სიმტკიცე სასოებას, სასოება კი ღვთის სიყვარულს გვინერგავს, რადგანაც ვიცით, რომ ჩვენს სამშობლოს შეემატა ზეციური მეოხი.

განუზომელი იყო და არის ჩვენი ერის სიყვარ-

ული პატრიარქის მიმართ. უფალი ღმერთი თავის რჩეულებს საქართველოში აძლევდა ხანგრძლივ სიცოცხლეს. იმედი გვქონდა, რომ ჩვენი საყვარელი პატრიარქი მიაღწევდა გრიგოლ ხანძთელის ასაკს - 102 წელს, მაგრამ ადრე დაგვტოვა, რადგანაც მან აღასრულა თავისი ვალი. ის იყო კლდე, უმტკიცესი საყრდენი, რომელზეც მან თვით ააგო თანამედროვე საქართველოს ეკლესია, განუმტკიცა საზღვრები, მოუპოვა სრული ავტოკეფალია, აღადგინა ძველი, ათასწლოვანი, საეპისკოპოსო კათედრები, შექმნა მრავალი ახალი ეპარქია, ახალ ქართულ ენაზე გადმოიღო და ათარგმნინა წმინდა ბიბლია, დააფუძნა უმაღლესი სასულიერო სასწავლებლები და აღასრულა სხვა მრავალი დიდი საქმე.

თითქმის ნახევარი საუკუნე მქონდა ბედნიერება ვყოფილიყავი მისი მოწაფე და შემდეგ მღვდელმთავარი. ის იყო ძალზე მიზანდასახული, ის წინასწარ მოფიქრებულ გეგმებზე აგებული ქმედებით აღწევდა მრავალ წარმატებას. თავისი უმთავრესი მიზნის შესახებ მან სვეტიცხოვლის ტაძარში განაცხადა 1977 წელს პატრიარქად კურთხევისას. მე მსურსო, გამოვავლინო ქართველი ერის შინაგანი ენერჯია. მას სჯეროდა, რომ მის სამწყსოს, ერს, რომელიც 2000 წლის წინათ ეზიარა ქრისტეს ნათელს, უდიდესი შინაგანი ძალა და ენერჯია ჰქონდა, რომელიც იმჟამად დაფარული იყო ათეიზმის მძიმე ფარდით. მართლაც, მისი განუზომელი შრომით ხალხში კვლავ აღორძინდა ქრისტიანობა. ამ მხრივ მისი ღვაწლი არის სამოციქულო.

მრავალჯერ ითქვა, მისმა უწმიდესობამ ამ 49 წლის წინ ჩაიბარა დამცრობილი ეკლესია და ახლა ვხედავთ მისი მმართველობის შედეგად გაძლიერებულს, როგორც ფსალმუნებშია ნათქვამი: „ვითარცა ორბისა განახლდა სიჭაბუკე მისი“.

ჩვენ ამ დღეებში კიდევ ერთხელ დავინახეთ, თქვენ, თქვენო უწმიდესობავ, გაგვილიათ არწივის ფრთები და თქვენს ფრთათა ქვეშე იკრებთ სრუ-

ლიად საქართველოს, საქართველოს ერს, ყველა მართლმადიდებელს, განურჩევლად მისი ეთნიკური წარმომავლობისა. ყველა მოქალაქეს - დიდსა და მცირეს, ქვეყნის მმართველებს, რიგით მუშაკებს, რომელთა ლოცვა ახლოს არის უფალ ღმერთთან. თქვენ იკრებთ უცხოეთში მცხოვრებ ქართველებს, სამშობლოს მცველ ჯარისკაცებს, ახალ თაობას - იმედსა და მომავალს ერისა, თქვენ ჭეშმარიტად ბრძანდებით მამა სამშობლოსი.

რამდენი ახალი ეკლესია, მონასტერი, საეპისკოპოსო შემატეთ უფლის სამწყსოს, რამდენი წინაპართა მიერ წამოწყებული, მაგრამ დავინწყებული საქმე განახლეთ, რამდენი სიკეთის მიზეზად იქცა თქვენი სიტყვა და ზრახვა.

ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის ნილხვედრ ივერიის, ანუ სრულიად საქართველოს მსახურება შეუძლებელია ღვთის შეწვევის გარეშე. თქვენი პატრიარქობის პირველ წლებში, სინას მთაზე, თქვენი ლოცვა წინ უძღოდა საქართველოს სახელმწიფოებრიობის აღდგენას, ასევე, თქვენი ლოცვითა და შრომით დაგვირგვინდა თითქმის თანაფარდი, ავტოკეფალური მოძრაობა. ყველა თქვენი დამსახურების მოწინებითი გამოხატულებაა წმინდა სინოდის მიერ თქვენი დაჯილდოება წმინდა კვართის ორდენით, რომელიც არის და იქნება საქართველოს მართლმადიდებელი სამოციქულო ეკლესიის ყველაზე უფრო საპატიო ჯილდო, განსაკუთრებული ღვაწლისა და წარჩინების ნიშანი, რომლითაც დღემდე არავინ დაჯილდოებულა.

ჩვენ ვგლოვობთ და ვწუხვართ, რომ ამჟამად ვდგევართ სიონის ტაძარში იმ ადგილზე, სადაც განისვენებენ ჩვენი უდიდესი პატრიარქები, თავდადებული მოღვაწეები. როგორც ილია მართალი ამბობდა მსგავსი უდიდესი მოღვაწეების მიმართ. განისვენეთ მშვიდად მათ გვერდით, თქვენ აღასრულეთ თქვენი ვალი, საუკუნოდ იყავ ხსენება შენი, ღირსო უნეტარებისაო, უწმიდესო პატრიარქო ჩვენო, ამინ.

პატრიარქის სამების ტაძრიდან სიონის ტაძარში გადმოსვენების პროცესს საქართველოს ტელევიზიების ეთერში ახმოვანებდა პროფესორი სერგო ვარდოსანიძე, სიონში უწმინდესის შესვენებისას მისი რეპორტაჟი ამ სიტყვებით დამთავრდა:

თქვენო უწმიდესობავ,
 თქვენმა ამქვეყნიდან გასვლამ გააერთიანა სრულიად საქართველო, ახლა ყველამ იგრძნო რა დიდი საყრდენი გამოგვეცალა...
 ის საყოველთაო მწუხარება და გამოხმაურებანი, რომელიც მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებიდან მოდის, ადასტურებს რაოდენ დიდი ავტორიტეტი გქონდათ მსოფლიოში. თქვენი ამ სოფლიდან გასვლით დამთავრდა საქართველოს მართლმადიდებელი სამოციქულო ეკლესიის ერთი დიდი ეპოქა.

1918 წელს იოსებ იმედაშვილი კათალიკოს კირიონ მეორის გარდაცვალების გამო გამოსათხოვარ წერილში წერდა: „ჩაქრა ლამპარი, რომლის მსგავსი იშვიათად აინთება საუკუნიდან საუკუნემდე! ეს იყო კაცი, არა მხოლოდ ბერი მღვდელმთავარი, არამედ, უპირველეს ყოვლისა, სამოქალაქო მოღვაწე, მოაზროვნე, მეისტორიე, დიდი მამულიშვილი“. ეს სიტყვები თამამად შეიძლება გავიმეოროთ თქვენს მიმართ. ერთ-ერთ საშობაო ეპისტოლეში თქვენ ბრძანებდით: „სულიერება ხალხში თავდაპირველად გზას იკვლევს

ცალკეულ მადლმოსილ პიროვნებათა წყალობით, შემდეგ კი ეს ნიჭი ეფინება მთელ ერს, აღამაღლებს მას. ამიტომაც პიროვნების როლი ქვეყნის ცხოვრებაში უდიდესია. არიან ადამიანები, ღვთის ნიშნით გამორჩეულნი, რომელნიც თესენ სიყვარულს, სათნოებას, ქმნიან, აშენებენ, თვითონ იწვიან და სხვას გზას უნათებენ“.
 თქვენ ბრძანდებოდით ის პიროვნება, რომელიც სასულიერო უნათებდით გზას თქვენ სამწყსოს.
 მშვიდობით თქვენო უწმიდესობავ...

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ბახბის მოსაყდრის, სენაკისა და ჩხოროწყუს ეპარქიოლში უიოს (მუჯირი) ქადაგება საქართველოს პატრიარქადიდახელი ეკლესიის ავტოკეფალიის აღდგენის დღეს

სახელითა მამისაჲთა და ძისაჲთა და სულისა წმიდისაჲთა.

ბატონო პრეზიდენტო,

ბატონო პრემიერ-მინისტრო,

ბატონო პარლამენტის თავმჯდომარე, ყოვლადსამღვდელონო მღვდელმთავარნო, პატრიოსანნო მამანო, დედანო, ძმანო და დანო!

დღეს აღვნიშნავთ საქართველოს მართლმადიდებელი სამოციქულო ეკლესიის ავტოკეფალიის აღდგენის დღეს და მეტად სიმბოლურია, რომ სწორედ დღეს შესრულდა მეცხრე დღე სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის გარდაცვალებიდან.

როგორც იცით, საქართველოს ეკლესია ერთ-ერთი უძველესია მართლმადიდებელ ეკლესიათა შორის. ჯერ კიდევ V საუკუნეში წმინდა კეთილმსახური მეფე ვახტანგ გორგასლის ძალისხმევით მოპოვებულ ავტოკეფალიას საქართველოს ეკლესია, მიუხედავად მრავალი

ქართველისა, მტრების შემოსევებისა, ინარჩუნებდა XIX საუკუნის დასაწყისამდე.

სამწუხაროდ, 1811 წელს რუსეთის იმპერატორის განკარგულებით, ჩვენი ეკლესიის ავტოკეფალია გაუქმდა. ეს იყო საეკლესიო კანონის, მსოფლიო ეკლესიის შვიდიკრების კანონების უხეში დარღვევა. ასეთი ავტოკეფალიადაკარგული, დაობლებული ეკლესია განაგრძობდა თავის ცხოვრებას 106 წლის განმავლობაში, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ქართველი პატრიოტები არ წყვეტდნენ ბრძოლას ავტოკეფალიის აღდგენისთვის.

რატომ იბრძოდნენ ჩვენი წინაპრები ასეთი შემართებით ჯერ ავტოკეფალიის მოპოვებისთვის, შემდეგ კი აღდგენისთვის? იმიტომ, რომ ავტოკეფალიას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ერის სულიერ ცხოვრებაში.

ავტოკეფალიის პირობებში ადგილობრივი ეკლესია სრულად იღებს პასუხისმგებლობას თავისი სამწყსოს სულიერ განათლებაზე, ავტოკეფალია

განაპირობებს ღვთისმეტყველების, განათლების, ქადაგების, მისიონერობის წარმართვას და განვითარებას მშობლიურ ენაზე. საეკლესიო ცხოვრების სხვადასხვა დარგის განვითარებას ეროვნული საჭიროებებიდან გამომდინარე, მათ შორის, საეკლესიო გალობის, ხატუნების, ხუროთმოძღვრების, უნიკალური ეროვნული ტრადიციებისა და, რა თქმა უნდა, ეკლესიის სხვა დარგების განვითარებას.

მრავალი შეიძლება ითქვას ამ მიმართულებით. მაგალითად, ასევე ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ ავტოკეფალიურ ეკლესიას აქვს საშუალება, უფრო ღრმად შეისწავლოს თავისი მოსაგრეების ცხოვრება და დამოუკიდებლად მიიღოს გადაწყვეტილება ამა თუ იმ მოღვაწის წმინდანად შერაცხვის თაობაზე.

აი, სწორედ იმიტომ, როდესაც 1917 წელს სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარში გამოცხადდა ავტოკეფალიის აღდგენა, ეს აღქმული იყო არა მხოლოდ, როგორც ადმინისტრაციული ნაბიჯი, არამედ, როგორც ისტორიული სამართლიანობის აღდგენის დიდი აქტი და, რაც მთავარია, ერის სულიერი აღდგომა. ასე იყო განცდილი. ასე განვიცდით და ასე აღვიქვამთ ჩვენ ამას.

მაგრამ, მოგეხსენებათ, ამით არ დასრულებულა ბრძოლა ავტოკეფალიის საბოლოო მოპოვებისთვის. მართალია, გამოვაცხადეთ 1917 წელს ავტოკეფალიის აღდგენა, მაგრამ საჭირო იყო ამის ცნობა კონსტანტინოპოლის საპატრიარქოსა და მსოფლიო მართლმადიდებელი ეკლესიების მიერ. ეს დიდი საქმე კი უკვე ითავა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ილია II-მ, რომელმაც მრავალწლიანი შრომით, თავისი დიდი ავტორიტეტით მიაღწია იმას, რომ 1990 წელს, მართლმადიდებლობის ზეიმზე, კონსტანტინოპოლში მსოფლიო პატრიარქმა, მისმა ყოვლადწმინდესობამ დიმიტრიოს I-მა საქართველოს ეკლესიას გადასცა ჩვენი ეკლესიის უძველესი დროიდან არსებული ავტოკეფალიისა და საპატრიარქო ტიტულის

პატრიარქის საფლავთან

ცნობისა და მტკიცების სიგელები. შეიძლება ითქვას, ჩვენმა კათოლიკოს-პატრიარქმა ილია II-მ დაავიწყებინა ჩვენი წინაპრების შრომა და ბრძოლა ავტოკეფალიის მოპოვებისთვის.

და აი, დღეს ჩვენ ვიმყოფებით სიონის წმინდა ტაძარში და დიდი მონინებითა და მადლიერებით ვართ გამსჭვალულნი ჩვენი წმინდა პატრიარქებისადმი, წინაპრებისადმი, რომლებიც არ შეგუებებიან ავტოკეფალიის დაკარგვას, არამედ თავიანთი თავგანწირვით, შრომით, დიდი ღვანლის ფასად კვლავ დაუბრუნეს და აღუდგინეს ძველად არსებული ისტორიული ავტოკეფალია ჩვენს ქვეყანასა და ეკლესიას. ესენი იყვნენ წმინდა კათოლიკოს-პატრიარქები: კირიონი, ამბროსი, კალისტრატე, ლეონიდე, ქრისტეფორე, მელქისედეკი, ეფრემი; მიტროპოლიტი ანტონ გიორგაძე, სხვა სასულიერო და საერო პირები.

აქ, ამ წმინდა ტაძარში განსვენებული კათოლიკოს-პატრიარქების გვერდით უკვე სამუდამო ადგილი დაიმკვიდრა მათმა ღირსეულმა მემკვიდრემ და მათი საქმეების გამგრძელებელმა, კათო-

ლიკოს-პატრიარქმა ილია II-მ. როგორც ნათქვამია სახარებაში, ყველა ვხედავთ, რომ: „ესრეთ ბრწყინავენ საქმენი მისნი წინაშე კაცთა, რომ ჩვენ ვადიდებთ მამასა ჩვენსა ზეცათასა,“ (მდრ. მთ. 5, 16).

ეს დღეები, ძვირფასო ძმებო და დებო, უმძიმესია ჩვენთვის, მაგრამ, ამავე დროს, ვიცით, რომ როდესაც გარდაიცვლება წმინდა და მართალი ადამიანი, ამას თან სდევს სულიერი ნუგეშიც და სიხარულიც. ჩვენ ველოდით, როგორ გამოვლინდებოდა ეს და მომსწრენი გავხდით ნამდვილი სასწაულისა: მთელი საქართველო ფეხზე ადგა და დაიძრა მისი უწმინდესობისა და უნეტარესობის ნეშტისკენ პატივისცემის, მადლიერების, სიყვარულის გამოსახატავად.

ეს საოცარი ერთიანობა, საოცარი სიყვარული ღვთისადმი და პირადად მისადმი (მაგრამ მასში ხომ ეკლესიას, ღმერთს განადიდებს და ღმერთს მადლობას უხდის ჩვენი ერი), ვიმეორებ, ეს გამოვლენილი სიყვარული და ერთიანობა გვაძლევს დიდ სულიერ ძალას, დიდ ნუგეშს და დიდ იმედს, რომ გადაგვეტანა ეს ურთულესი

დღეები, ძვირფასო ძმებო და დებო, რომ ღვთის შეწვევით, ჩვენ შევძლებთ, შევინარჩუნოთ ის დიდი ღირებულებები, რაც ჩვენამდე მოიტანეს ჩვენმა დიდმა პატრიარქებმა და წინაპრებმა და, მათ შორის, რაც სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ილიამ გვიანდერდა, ეს არის ჭეშმარიტი რწმენა ღვთისა, ერთგულება სამშობლოსი და სიყვარული ადამიანისა.

თუ ამას შევინარჩუნებთ, თუ ამისთვის ვიბრძობებთ და ვიშრომებთ, უფალი აუცილებლად შეგვეწევა და შეგვაძლებინებს, როგორც საეკლესიო ავტოკეფალიის, ასევე ჩვენი სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის შენარჩუნებას, ქვეყნის გამთლიანებასა და გაძლიერებას.

კიდევ ერთხელ გილოცავთ საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის აღდგენის დღეს!

ღმერთმა დაგლოცოთ და გააძლიეროთ. ღმერთმა დალოცოს, მოიხსენოს, შეინყალოს და აცხონოს სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის უკვდავი სული.

ღმერთმა დალოცოს, გაამთლიანოს და გადაარჩინოს საქართველო. ამინ!

მსოფლიოს საპატრიარქოთა სამძივარი საქართველოს სამოციქულო ავტოკეფალური მართლმადიდებლური ეკლესიისადმი

ალექსანდრიისა და სერული პატრიარქისა და სერული პატრიარქის სამძივარი

საქართველოს უწმინდესი ეკლესიის ნეტარსწინებულ წინამძღოლს, უნეტარეს ილია II-ის უფლისმიერ მიცვალების გამო, გამოვხატავთ ჩვენს გულწრფელ და ღვთიესათნო სამძივარს თქვენს უწმინდესი ეკლესიისა და მისი კეთილმსახური მრევლის მიმართ.

ამავდროულად, გაცნობებთ, რომ აღექსანდრიისა და სრულიად აფრიკის პაპი და პატრიარქი, უნეტარესი თეოდორე II ამჟამად იმყოფება მისიონერული ვიზიტით კონგოში. ამ მიზეზით, დაკრძალვის წესის აღსრულებისას მას წარმოადგენს აღექსანდრიის საყდრის მღვდელმთავარი, ექსარის მიტროპოლიტი თეოფილაქტე.

აღვალენთ ლოცვებს უფლის მიმართ ნეტარსწინებულ მწყემსმთავრის სულის მოსახსენებლად, რათა მან განუსვენოს მას ცოცხალთა ქვეყანაში, მართალთა სავანეებში და განუსვენოს მას წმინდანთა და მართალთა დასში.

გაბრიელ ლეონტოპოლიტი, საპატრიარქოს საერთო ეპიტროპოსი

ანთონიისა და სერული ალმოსავლეთის საპატრიარქოს სამძივარი

მის მალაფოვლადუსამღვდელოესობა შიოს, საქართველოს საპატრიარქო ტახტის მოსაყდრეს, სენაკისა და ჩხოროწყუს მიტროპოლიტს,

„ნეტარ არიან მკუდარნი იგი, რომელნი უფლისა მიერ მოკუდენ ამიერიდან. იტყვს სული: ჰე, რამათა განისუენონ შრომათაგან მათთა, და საქმე მათი შეუდგეს მათ თანა“ (გამოცხ. 14:13).

ღრმა მწუხარებით შევიტყვეთ მისი უწმინდესობის, სრულიად საქართველოს

კათოლიკოს-პატრიარქის, ნეტარსწინებულ ილია II-ის უფლისმიერი მიძინების შესახებ.

ჩვენს გულწრფელ სამძივარსა და თანაგრძობას ვუცხადებთ საქართველოს ეკლესიის საყვარელ მღვდელმთავრებს, სამღვდელთა და მრევლს, რომლებიც გლოვობთ ამ საყვარელი მწყემსის დაკარგვას. მსურვალე ვედრებას ადვალენტ მისი სულის განსასვენებლად, რათა მან პპოვოს „ერთგული და გონიერი განმგებლის“ (ლუკ. 12:42) კუთვნილი ჯილდო.

იყოს ხსენება მისი საუკუნო! ლოცვითა და აღდგომილი უფლისმიერი სიყვარულით,

უნეტარესი იოანე X, ანტიოქიისა და სრულიად აღმოსავლეთის პატრიარქი

იერუსალიმისა და სერული ალმოსავლეთის საპატრიარქოს სამძივარი

მის ყოვლადუსამღვდელოესობას, სენაკისა და ჩხოროწყუს მიტროპოლიტ შიოს, საქართველოს საპატრიარქო ტახტის მოსაყდრეს, ჩვენს უფლისმიერ საყვარელ ძმასა და თანამწირველს,

გემზობრებით ქრისტესმიერი ამბორით, წინამდებარე საპატრიარქო წერილით უღრმეს სამძივარს ვუცხადებთ მოძმე საქართველოს სამოციქულო მართლმადიდებელ ეკლესიას მისი ნეტარსწინებულ მწყემსმთავრის, ილია II-ის უფლისმიერი მიცვალების გამო. იგი იყო რწმენის, სათნოების, განათლებისა და ქრისტესმიერი ურყევი რწმენის ადამიანი.

ეკლესია თუმცა გლოვობს ადამიანურად, სულიერად მაინც ხარობს აღდგომის სასიხარულით, როგორც ამას მოციქული ადასტურებს: „რამეთუ გინათუ ცხოველ ვართ, უფლისანი ვართ; გინათუ მოვკუდებით, უფლისანივე ვართ“ (რომ. 14,8) და „არა მნებავს უმეტრება თქუენი... რამათა არა სწუხდეთ, ვითარცა-იგი სხუანი, რომელთა არა აქუს სასოება“ (I თეს. 4,13).

ჩვენი უფლისმიერი განსვენებული საყვარელი ძმა იყო ღვთის საიდუმლოთა ერთგული

განმგებელი (I კორ. 4,1) და იქცა თავისი ერის ერთიანობის სიმბოლოდ. მასზე მინდობილ ეკლესიის სამრევლოს ემსახურებოდა სიბრძნით, სიმშვიდითა და მამობრივი მზრუნველობით, რითაც იქცა კეთილი მწყემსის ნიშნად, უფლის სიტყვისამებრ: „მწყემსმან კეთილმან სული თვის დადგის ცხოვართათს“ (ინ. 10,11).

მან კეთილგონიერული მოთმინებით განასრულა სიცოცხლე „სიბერესა კეთილსა, მოხუცებული და სავსე დღეთაგან“ (დაბ. 25,8) და მოწოდებულ იქნა უფლის მიერ საუკუნო სასუფეველში, სადაც მას მოეღოს „სიბრძნისა იგი გურგუნი, ... უფალმან მას დღესა შინა, მართალმან მან მსაჯულმან; არა ხოლო თუ მას, არამედ ყოველთა, რომელთა შეიყუარეს გამოჩინება მისი“ (II ტიმ. 4,8).

ამ ჟამს წმინდა სიონი, დედა ეკლესიათა, ძმური სიყვარულითა და ლოცვით თანაუგრძობს თქვენს ყოვლადუსამღვდელოესობას და საქართველოს ეკლესიის მთელ ღვთისმსახურ მრევლს. ვევედრებით მშვიდობის ღმერთს, „რომელიც აძლევს მშვიდობას შორიელთა და ახლობელთა“ (ეს. 57,19; ეფეს. 2,17), რათა განგამტკიცოთ და ნუგეშინიცვს ყველას გულს.

ჩვენს რეგიონში არსებული საომარი მდგომარეობის გამო, პირადად დასწრებას ვერ ვახერხებთ, რის გამოც ვაგზავნით ჩვენს წარმომადგენელს, ანთონიის ყოვლადუსამღვდელოეს მთავარეპისკოპოს ნექტარიოსს, კონსტანტინოპოლში ჩვენს საპატრიარქო ეპიტროპოსს.

ყოველივე ამასთან ერთად, კვლავინდებურად ღრმა სამძივარს ვუცხადებთ თქვენს ყოვლადუსამღვდელოესობას, წმინდა სინოდის პატივცემულ წევრებსა და საქართველოს უწმინდესი ეკლესიის მთელ კრებულს. წმინდა და ცხოველმყოფელი საფლავიდან გიძღვნი თქვენს სამშობლოს.

უნეტარესი თეოფილა III, იერუსალიმის პატრიარქი

რუსეთის საპატრიარქოს სამძივარი

მის მალაფოვლადუსამღვდელოესობას,

მალაფოვლადუსამღვდელოეს შიოს, სენაკისა და ჩხოროწყუს მიტროპოლიტს,

საპატრიარქო ტახტის მოსაყდრეს საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის წმინდა სინოდს!

თქვენო მალაფოვლადუსამღვდელოესობა, ძვირფასო მეუფე!

უფალში საყვარელნო ძმანო-მღვდელთ-მთავარნო!

ღრმა მწუხარებით შევიტყვე ჩემი ძვირფასი მოძმისა და თანამუშაუკის, უწმინდესისა და უნეტარესის, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის გარდაცვალების ამბავი.

რუსეთის მართლმადიდებელი ეკლესიის მთელი სისასისა და პირადად ჩემი სახელით, გულწრფელ სამძივარს გიცხადებთ იმ მიძმე დანაკარგის გამო, რომელიც თავს დაატყდა საქართველოს მართლმადიდებელ დედაეკლესიას.

ყოველმხრივ მოხლოდნა უფალმა უძველესი ივერიის ეკლესიას უბოძა პატრიარქი, რომელმაც მთელი თავისი ხანგრძლივი სიცოცხლე მიუძღვნა მის კეთილდღეობაზე დაუღალავ ზრუნვას.

უწმინდესი და უნეტარესი ილიას თითქმის ორმოცდაათწლიანი პატრიარქობა საქართველოს ეკლესიისა და სრულიად მართლმადიდებლობის ცხოვრებაში მთელ ეპოქად იქცა. თავისი მოშურნე მსახურებითა და განმსჯელობის განსაკუთრებული ნიჭით, ღვთივანსვენებულმა განსაკუთრებული ავტორიტეტი და ღრმა პატივისცემა მოიხვეჭა არა მხოლოდ ეკლესიურ, არამედ ასევე მართლმორწმუნე საქართველოს სამოქალაქო საზოგადოებაშიც. იყო რა ნათლობაში მიმრქმელი უამრავი ბავშვისა, ის გახდა ასევე ნამდვილი სულიერი მამა მთელი ღვთისმოსავი ქართველი ერისა, რომელიც მასში ღვთის სიბრძნეს ხედავდა (3 მეფ. 3:28).

ღვთივანსვენებულმა კათოლიკოს-პატრიარქმა ტრადიციულად კარგი ურთიერთობა შეინარჩუნა ჩვენს ეკლესიასთან. მიიღო რა განათლება მოსკოვის სასულიერო სკოლებში, მან სიცოცხლის ბოლომდე შეინარჩუნა სიყვარული წმინდა სერგისა და მისი სავანის

► **ბერევე ბერევიდა**

მიმართ, რადგან აუცილებლად მიიჩნდა ჩვენი ხალხების სულიერი ერთობის დაცვა ქრისტეში ამქვეყნიური სტიქიებისგან. იგი არაერთხელ სტუმრობდა რუსეთის ეკლესიის საზღვრებს და ყოველთვის ხვდებოდა ყველაზე გულბოძილ დამოკიდებულებას და პატივისცემას მთავარებისკოპოსების, სასულიერო პირებისა და მრავალი მორწმუნის მხრიდან.

მართლმადიდებელ წინამძღვრებს შორის ასაკით ყველაზე უხუცესს, მას თავისი ბრძნული სიტყვით, მდიდარი გამოცდილებით, ღრმა ეკლესიური მემკვიდრეობითა და მაღალი ავტორიტეტით, მნიშვნელოვანი წვლილი შეჰქონდა ღვთის წმინდა ეკლესიებში მშვიდობისა და კეთილდღეობის შესანარჩუნებლად. გვგვარა, რომ მისი სულიერი აღთქმები საიმედო ორიენტორად დარჩება ჩვენს საერთო მართლმადიდებლურ ოჯახში და ყველას დაგვეხმარება მშვიდობის საკვრელით სულის ერთობის შენარჩუნებაში (ეფეს. 4:3).

პირადად ჩვენ ძალიან კეთილი და სანდო ურთიერთობები გვაკავშირებდა, რაც საშუალებას გვაძლევდა გავგვეცვალა მოსაზრებები და ობიექტურად შეგვეფასებინა საბჭოთა კავშირში მაშინ არსებული დამოკიდებულება ეკლესიასა და სახელმწიფოს შორის. ეს ნდობაზე დაფუძნებული ურთიერთობები გვაერთიანებდა და გვეხმარებოდა ერთად გვემუშავა უღვთო ხელისუფლებისგან მომდინარე ზეწოლის შესამსუბუქებლად და მართლმადიდებელი ეკლესიების მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად ჩვენს მაშინდელ ერთიან ქვეყანაში.

უფალმა იესო ქრისტემ, რომელიც არის აღდგომა და სიცოცხლე (ინ. 11:25), დაე, განუსვენოს თავისი ერთგული მსახურის სული ზეციურ სავანეებში, სადა იგი არ არის ჭირი, მწუხარება, არა ურვა, არცა სულთქმა, არამედ სიხარული და ცხოვრება იგი დაუსრულებელი.

მარადიული და ღვთისმშობლის სსოვნა ახალშესვენებულ უწმინდესსა და უნეტარეს კათოლიკოს-პატრიარქ ილიას.

ღრმა სამძიმრით და ქრისტეში სიყვარულით

უწმინდესი პირილე, მოსკოვისა და სრულიად რუსეთის პატრიარქი

აენის მთავარეპისკოპოსის, გელგრაღ-აკარლოვის მიტროპოლიტისა და სერბეთის პატრიარქის

თქვენო მაღალყოვლადუსამღვდელოესობანო, ქრისტესმიერ საყვარელნო ძმანო და თანამწირველნო, ვიმყოფებით რა დიდმარხვის შუაგულში, მოგვეხსნა მწუხარე უწყება ჩვენი ქრისტესმიერი საყვარელი ძმის, მისი უწმინდესობისა და უნეტარესობის, პატრიარქ ილიას აღსრულების შესახებ - პატრიარქისა, რომელიც იყო ქართველი ერის ნეტარსახსენებელი, დაუვიწყარი მამა და მწყემსმთავარი. თუმცა არ ვწუხვართ, როგორც ისინი, რომელთაც არ გააჩნიათ სასოება (1 თეს. 4:13), არამედ ქრისტეს აღდგომისა და მარადიული სიცოცხლის მტკიცე რწმენით, სერბეთის მართლმადიდებელი ეკლესიის სისავისა და პირადად ჩვენი სახელით, გულწრფელ სამძიმარს ვუცხადებთ საქართველოს ეკლესიის მღვდელმთავართა კრებულს, სამღვდლოებს, ბერმონაზვნებსა და მორწმუნე საზოგადოებას მისი დიდებული პირველიერარქის გარდაცვალების გამო.

როგორც „ხე, დანერგილი წყლის ნაკადულეთან“ (ფსალმ. 1:3), ჩვენმა ნეტარმა ძმამ, ილიამ თავის დროზე გამოიღო უხვი ნაყოფი, ხოლო მისმა ღვაწლმა და შრომამ წარუშლელი სულიერი კვალი დატოვა ჯერ მასზე მიწობილ სამღვდლოებასა და მრევლზე.

ხოლო შემდგომ მთელ მსოფლიოს მოეფინა. მისი ქრისტესმიერი პიროვნებიდან გამოსჭვივდა ჭეშმარიტი მოციქულის, საეკლესიო წესრიგისა და ტრადიციის დამცველის ხატება; ასევე იგია მისი თანამემამულეებისთვის ზნეობრივი სვეტი, რომელმაც რთულ ისტორიულ ვითარებაში ხელი შეუწყო სულიერ განახლებას, საეკლესიო ცხოვრების განმტკიცებასა და მართლმადიდებელი ქართველი ერის იდენტობისა და ტრადიციული ღირებულებების შენარჩუნებას.

მას, სხვათა შორის, მოწმობს მისი უნიკალური მწყემსმთავრული მსახურება, როგორც ათიათასობით ბავშვის ნათლისა, რამაც ძლიერი ბიძგი მისცა მისი სამწყსოს სახარებისეულ ცხოვრებას და იგი ყველა ქრისტიანისთვის „მთაზე მდგარ ქალაქად“ (მათ. 5:14) და მისაბაძ მაგალითად აქცია.

დაე, უფალმა ჩვენმა იესო ქრისტემ, აღდგომამ და სიცოცხლემ, განუსვენოს მისი ახლადშესვენებული მსახურის, პატრიარქ ილიას სულს მართალთა სავანეში, სადაც არ არის ჭირი, მწუხარება და სულთქმა, არამედ სიცოცხლე დაუსრულებელი.

საუკუნო და ნეტარი იყოს ხსენება შენი, ჩვენო უნეტარესო ძმანო ილია!

უწმინდესი პირილე, პენის მთავარეპისკოპოსი, გელგრაღ-აკარლოვის მიტროპოლიტი და სერბეთის პატრიარქი

აკაქიმანის აკარლოვადიგელი ეკლესიის წმინდა სინოდის

თქვენო მაღალყოვლადუსამღვდელოესობანო!

თქვენო ყოვლადუსამღვდელოესობანო!

ღრმა მწუხარებით მივიღეთ ცნობა ჩვენი ქრისტესმიერი საყვარელი ძმის, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, ნეტარსახსენებელი ილია II-ის გარდაცვალების შესახებ. იგი იყო თანამედროვე მართლმადიდებლობაში ღირსეული პიროვნება და სარწმუნოების მტკიცე აღმსარებელი, რომელიც სიბრძნით მწყემსავდა საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიას, როგორც განსაცდელის, ასევე მისი აღორძინების ჟამს.

რუმინეთის მართლმადიდებელი ეკლესიის იერარქების, სამღვდლოებისა და მრევლის სახელით, სამძიმარს ვუცხადებთ წმინდა სინოდის წევრებსა და სრულიად საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიას.

ამავდროულად, ვევედრებით ჩვენს უფალს, იესო ქრისტეს, რომელიც არის „აღდგომა და ცხოვრება“ (ინ. 11, 25), განსვენება მიანიჭოს პატრიარქ ილია II-ის სულს მისი საყვარელი წმინდანების სავანეში, „სადაც არა არის ჭირი, მწუხარება, არცა სულთქმა, არამედ ცხოვრება იგი დაუსრულებელი“.

საუკუნოდ იყოს მისი ხსენება უკუნიით-უკუნისამდე!

უწმინდესი დანიელი, ბუქარესტის მთავარეპისკოპოსი, მუნტენიისა და დობრუჯის მიტროპოლიტი, კაბადოკიის კესარიის ტახტის მოსაყდრე და რუმინეთის მართლმადიდებელი ეკლესიის პატრიარქი

გულგრაღის მიტროპოლიტი და სერბეთის პატრიარქი

მის მაღალყოვლადუსამღვდელოესობას, სენაკისა და ჩხოროწყუს მიტროპოლიტ შიოს,

საქართველოს საპატრიარქო ტახტის მოსაყდრეს თქვენო მაღალყოვლადუსამღვდელოესობაზე! შევიტყვეთ საქართველოს უწმინდესი პატრიარქის, ილია II-ის ნეტარი მიცვალების შესახებ, გესურს ბუღარეთის მართლმადიდებელი ეკლესიის წმინდა სინოდის, სამღვდლოებისა და მრევლის სახელით გამოვხატოთ ჩვენი გულწრფელი სამძიმარი და ღოცვითი თანადგომა ძმური საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის იერარქის, სამღვდლოებისა და მორწმუნე ერის მიმართ.

საქართველოს ეკლესიის ანგელოზი, ქართველი ერის ერთიანობის ბურჯი, მისი უახლესი ისტორიის ერთ-ერთ ყველაზე გარდამტეხ და რთულ მომენტში, მსურველ მლოცველი და თავისი სამწყსოს ბრძენი წინამძღოლი, მრავალსაუკუნოვანი ტრადიციის ამაღორძინებელი და განახლებელი, მშვიდი და მოყვარული მამა საქართველოსი, რომელიც უდრტინველად ითმენდა ხანგრძლივი სწულების ტკივილებს, გადავიდა „გლოვისა და ტირილის ხეობიდან“ (ფსალმ. 83,7) და ამქვეყნიური ტანჯვიდან უფლის სავანეებში, „სადაც არა არის ჭირი, მწუხარება, არა ურვა, არამედ ცხოვრება დაუსრულებელი“.

თითქმის ნახევარსაუკუნოვანი მსახურების განმავლობაში, 1977 წლიდან დღემდე, ღვთის ნების აღსასრულებლად იგი ისეთი სიყვარულითა და თავდადებით ზრუნავდა მართლმადიდებელ ქართველ ერზე, რომ დაიმსახურა პატივისცემა და სიყვარული ყველა ადამიანისა თავის მიწიერ სამშობლოში, ისევე როგორც გაცემა და კრძალვა ჩვენი - მისი ძმებისა და დების - ადგილობრივი მართლმადიდებელი ეკლესიებიდან. იგი იყო საყრდენი, გზამკვლევი ვარსკვლავი და ქართველი ერის გამაერთიანებელი, მანათობელი და შთამაგონებელი მაგალითი ყველასთვის. იგი იყო სანთელი, რომელიც „უჩენს ყველას“ (მათ. 5,15), რადგან „კეთილისაგან საუფჯისა გულისა თუხისა“ (ლუკ. 6,45) მას მხოლოდ სიკეთე გამოჰქონდა.

პატრიარქი ილია II ჭეშმარიტად ღვთის კაცი იყო!

ჩვენ არასოდეს დავივიწყებთ და მუდამ მღელვარებითა და მადლიერებით გვეხსნებდა პატრიარქ ილია II-ის ძმური მხარდაჭერა კანონიკური ბუღარეთის მართლმადიდებელი ეკლესიის მიმართ ნეტარსახსენებელი ბუღარეთის პატრიარქის, მაქსიმეს წინამძღოლობით, ბულგარეთში მომხდარი სამწუხარო განხეთქილების დროს. იგი არასოდეს განდგომა ჭეშმარიტებას.

ვევედრებით ჩვენს უფალ იესო ქრისტეს, ყოვლადწმინდა ღვთისმშობლისა და მარადის ქალწულ მარიამს მეოხებით, რათა განუსვენოს ნეტარსახსენებელი და მარადსახსენებელი თავისი მონის, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის სულს, მიუტევოს მას ყოველი ნებსითი და უნებლიე შეტოდება, ჩადენილი სიტყვით, საქმითა თუ გონებით და დაამკვიდროს იგი მართალთა სავანეში. მისცეს უფალმა მშვიდობა და ნუგეში ქართველ ერს და განუჩინოს ღირსეული მემკვიდრე ჩვენგან გადასახლებულ პატრიარქ ილიას!

ღმერთმა აცხონოს! საუკუნო და ნეტარი იყოს ხსენება მისი!

უღრმესი სამძიმრითა და ქრისტესმიერი სიყვარულით

უწმინდესი დანიელი, სოფიის მიტროპოლიტი და სრულიად ბუღარეთის პატრიარქი

კვიპროსის საპატრიარქო სამძიმარი

მის ყოვლადუსამღვდელოესობას, სენაკისა და ჩხოროწყუს მიტროპოლიტ შიოს,

საქართველოს საპატრიარქო ტახტის მოსაყდრეს!

ყოვლადუსამღვდელოესო, უღრმესი მწუხარებით შევიტყვეთ ნეტარსახსენებელი საქართველოს პატრიარქის, ილია II-ის უფლისმიერი მიცვალების შესახებ. მისი გარდაცვალება მძიმე დანაკლისია არა მხოლოდ საქართველოს მართლმადიდებელი ერისთვის, არამედ მთელი მართლმადიდებელი ეკლესიისთვის.

იგი იყო რწმენის დაუცხრომელი მოღვაწე, რომელმაც თავისი ბრძოლითა და მრავალმხრივი მოღვაწეობით მთელი ეპოქა აღბეჭდა და გადაამწყვეტი წვლილი შეიტანა საკუთარი ერის სულიერ აღორძინებაში. ნეტარსახსენებელი პატრიარქი გამოირჩეოდა, როგორც ეკლესიის დიდი მამაწმინდა; მისი მამობრივი სიყვარული საქმით გამოიხატა საქართველოსადმი გაღებული ფასდაუდებელი ამაგიტ, რითაც განამტკიცა ქვეყნის საზოგადოებრივი ერთობა.

კვიპროსის ეკლესიის სახელით, გამოვხატავ ჩვენს უთბილეს სამძიმარს მოძმე საქართველოს ეკლესიის მიმართ ამ დანაკლისის გამო. ვლოცულობთ, რათა უფალმა დაამკვიდროს მარადსახსენებელი პატრიარქის ნეტარი სული მართალთა სავანეებში და აღმოაჩინოს მისი ღირსეული მემკვიდრე საქართველოს ეკლესიისა და მთელი მართლმადიდებლობის საკეთილდღეოდ.

უფლისმიერი სიყვარულით,

უწმინდესი გიორგი, ახალი იუსტინიანესა და სრულიად კვიპროსის მთავარეპისკოპოსი

საბერძნეთის საპატრიარქო სამძიმარი

ყოვლადუსამღვდელოესო, სენაკისა და ჩხოროწყუს მიტროპოლიტო, საქართველოს უწმინდესი ეკლესიის საპატრიარქო ტახტის მოსაყდრე, ქრისტესმიერ საყვარელო ძმანო და თანამწირველო, მეუფე შიო, თქვენს ყოვლადუსამღვდელოესობას უფლის მიერ სიყვარულით მოვიკითხავთ და მივესალმებით.

ღრმა მწუხარებითა და გულისმიერი სინანულით შევიტყვეთ სრულიად საქართველოს ნეტარსახსენებელი პატრიარქის, ილია II-ის გარდაცვალების შესახებ, რომელიც თითქმის ორმოცდაათი წლის განმავლობაში ღვთისმშობლის მწყემსავდა ქრისტეს ეკლესიას.

ამ დაუვიწყარმა პატრიარქმა, მღელვარე და მძიმე დროებაში თავი წარმოაჩინა რწმენის ურყვე სვეტად და ღვთის, ერისა და მრევლის ფხიზელ მცველად; მისი ხმა იყო ერთადერთი ფხიზელი მოწოდება მშვიდობის, გონიერებისა და შერიგებისაკენ საყოველთაო არეულობასა და განხეთქილებათა შორის. ამიერიდან კი, უფლის ეს ერთგული მონა სიკვდილიდან სიცოცხლეში გადადის და ტოვებს წმინდა და შეუფასებელ მემკვიდრეობას.

ვევედრებით ყოვლადმოწყალე უფალს, რათა დაამკვიდროს მისი სული ქვეყანასა მას ცხოველთასა და მართალთა სავანეში, და განუსვენოს მას აბრაამის წიაღში.

საუკუნოდ იყოს ხსენება მისი.

ყოველივე ამასთან ერთად, გამოვხატავთ რა გულწრფელ სამძიმარს პირადად ჩვენი, ჩვენი წმინდა სინოდისა და სრულიად საბერძნეთის ეკლესიის სახელით, თქვენს ყოვლადუსამღვდელოესობას უფლის მიერ ვეამბორებით და ვრჩებით თქვენს მიმართ სიყვარულით.

უწმინდესი ივრონიმა II, ათენისა და სრულიად საბერძნეთის მთავარეპისკოპოსი

გაეოსაფვილოაბაჲელ სიჭყვას ნარმოთჲვას მსოფლიო პატრიარქი ბართლომეოსი

ეს განხორციელდა მხოლოდ ნების გახილვა არ ყოფილა; ეს გახლდათ საქართველოს სოცხალი ისტორიისა და სულის ნაწილის გახილვა

წუხელ, ათასობით მორწმუნე ქართველთან ერთად, ფეხით მივედი თბილისის თავზე წამომართულ სამების ტაძარში, რათა გამოვთხოვოდი სრულიად საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქს, უწმინდესსა და უნეტარესს, ილია მეორეს, – ამქვეყნის უდიდეს სულიერ წინამძღოლს, რომელმაც სამშაბათს სული უფალს მიაბარა.

იქაურობა ერთდროულად აღსავსე იყო მწუხარებით, რწმენითა და სიმშვიდით; თითქოს ამ განშორებაში ერთდროულად გამოხატულიყო საქართველოს ისტორია, იდენტობა და სულიერება. რთულია, გადმოიცეს იმ ხალხის გრძნობები, რომლებიც მონაწილეობას იღებდნენ ამ მსვლელობაში. ხალხს თვალები ცრემლით ჰქონდა დაწამული, მათი სახეები კი გლოვას გამოხატავდა, როგორც იმ შვილებისა, რომელთაც მამა დაკარგეს.

უწმინდესი და უნეტარესი ილია მეორე, განურჩევლად ყველა ქართველისთვის, მხოლოდ რელიგიური წინამძღოლი არ ყოფილა; იგი წარმოადგენდა ქარიზმატულ და უაღრესად გავლენიან პიროვნებას თანამედროვე საქართველოს ისტორიაში, განსაკუთრებით დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ. რთულ წლებში, პოლიტიკური და სოციალური გამოწვევების პერიოდში, მან შეძლო სულიერების სიცოცხლის უნარიანობის შენარჩუნება და ღვთისმოსიერ საზოგადოებაში მორალური საფუძვლების განმტკიცება.

ეკლესიის სულიერი ატმოსფერო და ზეციური ჰიმნების გალობა, რომელიც ტაძრის მეორე სართულიდან ისმოდა, თითოეული ადამიანის სულსა და სხეულზე გავლენას ახდენდა, თითქოს სული დროისა და სივრცის საზღვრებიდან თავისუფლდებოდა.

რამდენიმე წუთის განმავლობაში, ამ გარემოში იმდენად განმაცვიფრა, რომ ღრმა მწუხარებამ, რომელიც შერწყმულიყო აღდგომის იმედთან, ჩემი მთელი სხეული მოიცვა, ხოლო თვალზე ცრემლი ამიკიაფდა, რომლის დამალვაც აღარ შემიძლო.

მე მივყვებოდი მის მსუბუქ, ნათელ ცხედარს. რამდენიმე ნაბიჯის განმავლობაში, პატივი მქონდა, მხარი შემდეგა იმ კაცის კუბოსთვის, რომელმაც მთელი სიცოცხლე საკუთარ ხალხს შესწირა.

ეპოქის მრავალი რელიგიური წინამძღოლისგან განსხვავებით, ილია მეორე იყო უნიკალური და გამორჩეული პიროვნება, როგორც სასულიერო პირი, რომელიც პოლიტიკურ მორალზეც იყო ორიენტირებული, ხალხის საკეთილდღეოდ მიმართავდა პოლიტიკოსებს, კულტურის სფეროსა და საზოგადოების ცნობილ სახეებს.

ჩემი დიპლომატიური მისიის ისტორიაში, წუხანდელი საღამო დაუვიწყარია. ეს საღამო გავატარე იმ დიდი ადამიანის ცხედართან, რომლის არსებობა

მრავალთათვის სიმშვიდის მომგვრელი და სოციალური ტკივილების შემამსუბუქებელი იყო.

საკუთარი მამობრივი მზრუნველობით, ის არა მხოლოდ რელიგიური წინამძღოლი იყო, არამედ წარმოადგენდა სულიერ თავშესაფარს თავისი ხალხისთვის; ის გახლდათ პიროვნება, რომელიც ნათლობის საშუალებით ათასობით თანამემამულის სულსა და რწმენას ღრმად დაუკავშირდა და ნამდვილად გახდა მათი სულიერი მამა.

ეს განშორება მხოლოდ ნების გახილვა არ ყოფილა; ეს გახლდათ საქართველოს ცოცხალი ისტორიისა და სულის ნაწილის გაცხილვა, სულისა, რომელიც წმინდა სამების ეკლესიიდან ამაღლდა, რათა კვლავ შეენიოს საქართველოს ცასა და მიწა-წყალს. ამინ.

ალი მოჯანი,
ირანი სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში

საქართველოს ანონიმური „საქართველოს ქალები მშვიდობისა და სიხარულისათვის“ უდიდეს მწიგნობარს გაეზარდა

განუზომელია პატრიარქის ნახევარსაუკუნოვანი ღვაწლი ერის რწმენის განმტკიცების საქმეში. იგი შეგვიძლია შევადაროთ წმინდა ნინოსა და ანდრია პირველწოდებულს. ბოლო 50 წელში, რომელიც აღსავსე იყო გამოწვევებით, უწმინდესმა და უნეტარესმა ილია II-მ ყოველივე დაძლია და უდიდესი შრომა გასწია ქართული იდენტობისა და ტრადიციების შენარჩუნებისათვის.

მთელი ამ პერიოდის განმავლობაში მისი მამამთავრული მსახურება, როგორც შემოქმედისა, კაცთმოყვარე, მიმტევებელი, შემწყნარებელი, ერთგული, მტკიცე ხასიათის, შეუპოვარი პიროვნებისა, მანათობელი ვარსკვლავით მოუძღოდა ჩვენს ქვეყანას, ერს და რწმენის, სიმათლის საიმედო საყრდენს წარმოადგენდა.

მშვიდობის დამკვიდრება და შენარჩუნება ერთი პრიორიტეტი იყო ილია II-ის მოღვაწეობისა.

ამიტომ ჩვენი ასოციაციის „საქართველოს ქალები მშვიდობისა და სიხარულისათვის“ საქმიანობას იგი ყოველთვის კეთილგონივრულად ადევნებდა თვალს.

უწმინდესი და უნეტარესი ილია II შეხვედრებისას უხვსიტყვაობით არ გამოირჩეოდა, მაგრამ მოკლედ, სხარტად, ორი სიტყვით, ზუსტად გამოხატავდა სათქმელს, იმედს გვინერგავდა და ამით გვაცოცხლებდა. აი, ამონარიდი მისი ქადაგებიდან: „მზიანი ღამე გვაქვს საქართველოში, იგი გრძელდება, მაგრამ აუცილებლად გათენდება“.

მადლობა ილია II-ს, ჩვენზე ფიქრებში გატარებული თითოეული დღისთვის, მადლობა ქვეყნის ღირსების დაცვისთვის, მადლობა ენის, მამულის, სარწმუნოების განმტკიცებისთვის.

მომავალში, როდესაც ფიზიკურად ვეღარ შევხვდებით, უფრო მეტად ვიგრძნობთ უმისობას. მა-

გრამ ერის გამოფხიზლება უწმინდესისა და უნეტარესის მრავალწლიანი შეგონებების აღსრულებაში და საზოგადოების გამთლიანებაში უნდა გამოიხატოს.

გვჯერა და გვეიმედება, რომ მასში მოქმედი ძალა ღვთისა, ჩვენზე გადმოსული, გაგვადლიერებს. ვანუგეშოთ ჩვენი საზოგადოება, რომ პატრიარქის მაღლი დაიფარავს საქართველოს.

ღმერთმა განუსვენოს მის კეთილშობილ სულს და საუკუნო სასუფეველი დაუშვიდროს მართალთა საგანეში.

მაია კვიციანი-კოპაძე,
საერთაშორისო ასოციაციის „საქართველოს ქალები მშვიდობისა და სიხარულისათვის“ თავმჯდომარე

ამონარიდები საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უნივერსიტეტისა და უნიტარის, ილია II-ის ანდერძიდან

„ნებისმიერი ღირსეული პიროვნებისთვის სამშობლოს ისტორიის ცოდნა აუცილებელი პირობაა“

„ავილოთ თუნდაც თაობათა შორის ურთიერთობა; იგი ყოველთვის გარკვეულ სირთულეებს შეიცავდა, რადგან უფროსებს ჰგონიათ, რომ მათ აქვთ ცხოვრებისეული გამოცდილება და უკეთესად იციან, რა უნდა აკეთონ შვილებმა. შვილებს მიაჩნიათ, რომ მათ თვითონ უნდა განსაზღვრონ თავისი ყოფა და პირიქით, ბევრ რამეს უწუნებენ მშობლებს.“

თაობათა ურთიერთობა მანამდე იქნება პრობლემური, ვიდრე ორივე მხარე ერთმანეთში არ დაინახავს იმ უმნიშვნელოვანესს, რაც პირადად მათ აკლიათ და რაც შეიძლება და აუცილებელიცაა, ისწავლონ ერთმანეთისაგან. ის, რომ მშობლებს და ასაკოვან ადამიანებს ბევრი რამ უნახავთ და ადამიანური ურთიერთობების მხრივ მეტი ცოდნა აქვთ, ბუნებრივია, მაგრამ ახალგაზრდები რომ უფრო გაბედულნი, ზოგჯერ რადიკალურნიც არიან, ამასთან, აქვთ ახალი იდეები, ახალი ხედვა, ახალი მისწრაფებები, ესეც ფაქტია. უფროსების ვალია, მათი შემოთავაზებებიდან სწორი არჩევანი გააკეთონ, დაინახონ მათში რეალური სასიკეთო შედეგები და მომავალ თაობას დაეხმარონ გზის გაკაფვაში. თანამშრომლობა და ურთიერთშეგნების საჭიროება უნდა იგრძნოს ორივე მხარემ. ეს ნებისმიერი ქვეყნის ნორმალური განვითარებისთვის აუცილებელი პირობაა.

შემდეგ ეტაპზე კი უფრო ადვილია შეიწყვაროთ სხვა პიროვნება; ეს კი ნიშნავს დაინახოთ მასში განუმეორებელი, განსაკუთრებული ღირებულებები და ეს დავაფასოთ. ადვილი არ არის უფრო, თავდაჯერებულობა, სხვისი დამცირებით თავის უპირატესად წარმოჩენის სურვილი, ამპარტავნება, და სხვა ამგვარი თვისებანი დამაბრკოლებელ გარემოებად არ გვექცეს; ამიტომაც სიკეთის ქმნასთან ერთად აუცილებლად უნდა ვიმუშაოთ ჩვენს თავზეც. ეგოიზმის დაძლევის და სწორი სულიერი განვითარების მაჩვენებელია ისიც, თუ როგორია სამშობლოსადმი ჩვენი დამოკიდებულება.

დღევანდელი რეალობა გვიჩვენებს, რომ ამ მიმართულებით რამდენიმე სახის შეტევა ხორციელდება: ერთნი, გარეშე ძალებისაგან ხელშეწყობილნი, ადვილებენ სეპარატისტულ სულს და ქვეყნის დანაწილების თეორიებს ქმნიან; მეორენი პატრიოტიზმის სახელით არასწორ მიმართულებებს ავითარებენ და ამ გრძნობას დამახინჯებულ სახეს აძლევენ; სხვანი კი ზოგადად ადამიანური ღირებულებებით გვესაუბრებიან და პატრიოტიზმს ჩამორჩენილობად თვლიან.

არ არსებობს ანმყო წარსულის გარეშე. ნებისმიერი ღირსეული პიროვნებისთვის სამშობლოს

ისტორიის ცოდნა აუცილებელი პირობაა; სახელწიფოსთვის კი - სიძლიერის ერთ-ერთი მთავარი გარანტი, რადგან ეს ცოდნა, სწორ აზროვნებასთან შეერთებული, აღძრავს ისეთ გრძნობებს, როგორცაა იდეისთვის უანგარო მსახურება, ერთგულება, ვაჟკაცობა, გონიერება, თავდადება, რაც ბოროტის მცდელობას, თავისთავად, წარუმატებელს ხდის; ამასთან, საზოგადოდ აღიარებული ჭეშმარიტებაა, რომ „ვისაც თავისი ქვეყანა არ უყვარს, მას არავის სიყვარული არ ძალუძს“ (ჯ. ბაირონი), „სამშობლოს ნამდვილი სიყვარული გარეშე კაცობრიობის ნამდვილი სიყვარული არ არსებობს“ (ა. ფრანსი).

სააღდგომო ეპისტოლე, 2019 წელი

„არ შევუშინდეთ დროებით წარუმატებლობებს!“

„არ შევუშინდეთ დროებით წარუმატებლობებს. წმინდა მამები გვასწავლიან, რომ ის კი არ არის საშიში, თუ ვნებები გვებრძვის და ჩვენც ვებრძვით მათ, არამედ ისეთი მდგომარეობა, როცა ვემორჩილებით სხვადასხვა ვნებას და წინააღმდეგობის განწევის სურვილი აღარ გვაქვს.“

უბედურება იმაში კი არ არის, რომ შესცოდვ, არამედ იმაში, რომ დაცემულს ადგომა არ გინდა, უბედურება ის კი არ არის, რომ ვნებებმა დროებით დაგძლია, არამედ ის, რომ ცოდვაში ცხოვრება მოგწონს და ჯიუტად აგრძელებ ასეთ ყოფას და სხვათა ცლუბავ.

ზოგს მიაჩნია, რომ ღვთის მცნებების დაცვა ძნელია და რადგან ამის უნარი არა აქვს, ურჩევნია, ძველებურად განაგრძოს ცხოვრება, თუმცა იცის, რომ სწორად არ იქცევა. დიდი ნაწილი კი ფიქრობს, რომ მისთვის მთავარია, დღეს, აქ ჰქონდეს ყველაფერი, აქ იგემოს ყველა შესაძლო სიამოვნება და განსაცდელიც, რადგან რა იქნება გარდაცვალების შემდეგ, არ იცის და არ ესმის რატომ უნდა დაიტანჯოს, თავი რაღაც გაურკვეველი მომავლისათვის, რომელიც მართლა არსებობს თუ არა, არავინ უწყის.

ასეთად მოაზროვნეთათვის, რა თქმა უნდა, რაიმეს მტკიცებას აზრი არა აქვს. ისინი იმასაც ვერ ხვდებიან, რომ თუ ჩვენ მხოლოდ ამქვეყნიური ცხოვრებისათვის ვიყავით შექმნილნი, მაშინ, წესით, გვედნილიში, პასით, სიკვდილი ყოფილიყო და ჩვენი ყოფაც აქ, ამ მიწაზე დაუსრულებლად უნდა გაგრძელებულიყო.

ხმელეთი და ზღვისქვეშეთი, ფლორა და ფაუნა, მზის გალაქტიკა (სხვაზე რომ აღარაფერი ვთქვათ), მთელი თავისი ურთულესი მექანიზმებით ნუთუ მარტო იმისთვის შეიქმნა, რომ ჩვენ ამ გარემოში 40, 50 თუ 100 წელი დავყოთ მხოლოდ და მერე უკვალოდ გავქრეთ? ეს ხომ უაზრობაა.

ნუ მიემსგავსებით მაცხოვრის გვერდით ჯვარცმულ იმ ავაზაკს,

რომელმაც მთელი სიცოცხლის მანძილზეც და ძელზე ყოფნისასაც ვერ გაიგო, რა იყო სიცოცხლის აზრი, ვერც ქრისტე შეიცნო, და კიდევ უარესი — ბოლომდე შეურაცხყოფდა და დასცინოდა მას. ღმერთმა ყველა დაიფაროს ამ მდგომარეობისაგან. თუ ძელზედ გაკრული მეორე ავაზაკი სიმბოლოა მორწმუნე და მონანული საზოგადოებისა, ეს ავაზაკი სახეა ურწმუნო და უგულისხმო, სინანულის არმქონე ხალხისა.

ჩვენ რომელ ავაზაკს ვგავართ? როგორი იქნება ჩვენი ჯვარი — გადამრჩენელი, თუ წარმწყმედელი?“.

სააღდგომო ეპისტოლე, 2016 წელი

„დავხეხაროთ მრავალშვილიან ოჯახებს“

„ყურადღება მინდა შევაჩერო დემოგრაფიულ საკითხზე. როგორც სპეციალისტები ამბობენ, მოკლე დროში ნავარაუდევია მოსახლეობის 28%-ით კლება, რაც ისედაც მცირერიცხოვანი ჩვენი ერისთვის უმძიმესი შედეგის მომტანი იქნება. ამ საგანგაშო მდგომარეობის ნაწილობრივ მაინც გამოსწორებისათვის, ჩვენი აზრით, აუცილებელია აბორტის, როგორც უმძიმესი ცოდვის, საწინააღმდეგო განწყობის შექმნა და პირველ ეტაპზე მრავალშვილიანი ოჯახების გარკვეული ნაწილისთვის ცალკე კანონის შემუშავება, რათა მათ დასახმარებლად ქმედითი ნაბიჯები გადაიდგას.“

უნდა შევნიშნოთ, რომ როდესაც ჩვენს ხალხზე ვსაუბრობთ, არ უნდა დავგავიწყდეს მსგავს, და ზოგ შემთხვევაში, უარეს მდგომარეობაში მყოფი, საქართველოში მცხოვრები სხვადასხვა ეთნიკური წარმომავლობის მოქალაქეები. ვგულისხმობ, მაგალითად, აფხაზებს, უდიგებს, ქისტებს, ჩერქეზებს, ოსებს, ასირიელებს, ლეკებს, ეზიდებს და სხვათ.

კარგი იქნება, ქვეყანამ განსაკუთრებული პირობები შეუქმნას როგორც ქართველ, ისე იმ ეთნიკური წარმომავლობის იმ ოჯახებს, რომელთაც ოთხი და მეტი შვილი ჰყავთ და გაუწიოს მნიშვნელოვანი მატერიალური დახმარება, რაც უნდა მატულობდეს შვილთა რაოდენობის ზრდის მიხედვით. ოჯახებმა უნდა იგრძნონ, რომ სახელმწიფო ზრუნავს მათზე და მაღლიერია მათი თავდადება. ხოლო როდესაც საქართველო ეკონომიურად გაძლიერდება, შეღავათები უნდა გავრცელდეს საერთოდ ყველა მრავალშვილიანზე.

ზემოთქმულზე, რა თქმა უნდა, დიდი პასუხისმგებლობა ეკისრება ხელისუფლებას, სამთავრობო და არასამთავრობო სტრუქტურებში მომუშავეთ, მასმედიასა და ეკლესიას, განსაკუთრებით კი — კანონმდებელთ.

მინდა, მივმართო საქართველოს მოსახლეობას, ჩვენს გაუტყეულ, ქრისტესმოყვარე ერს: არ შეუშინდეთ დროის გამოწვევებს, თავს დატყევილ განსაცდელთ, პრობლემათა სიმრავლეს.

სააღდგომო ეპისტოლე, 2018 წელი

„უმძიმეს მდგომარეობაშიც არ დაგვარბოთ ადამიანური ღირსებები“

„დიდი უბედურების მომტანია ქვეყნებს შორის ომი, რადგან იგი ათასობით ადამიანის სიცოცხლეს იწირავს, ფეხქვეშ თელავს ყოველგვარ კანონს, ზნეობას, ღირებულებას, მოაქვს ნგრევა და მატერიალურ-კულტურული ზიანი, თესავს სისასტიკესა და საყოველთაო სიძულვილს, რაც, რა თქმა უნდა, სულიერადაც მეტად მძიმე ვითარებას ქმნის. ასეთ გარემოში მნიშვნელოვანია და აუცილებელი თანამშობისა და სიკეთის გამოჩენა ომის მსხვერპლთა მიმართ (დაჭრილების, ტყვეების, მშვიდ-მწყურვალთა, ბავშვების, ქალების, მოხუცების, სნეულთა და სხვათადმი), რათა დაიძლიოს ბოროტება.“

უდიდეს გულისტკივილს იწვევს დღეს მსოფლიოში მიმდინარე ომები, განსაკუთრებით ჩვენს მეზობლად, რომელსაც რუსეთი აწარმოებს უკრაინაში, სადაც ადგილი აქვს შემზარავ ფაქტებსა და უმძიმეს სისასტიკეს. ამიტომაც, ყველას გვმართებს განსაკუთრებული ლოცვა და ძალისხმევა მშვიდობისათვის. ამჟამად არსებული მდგომარეობა კი ისეთია, როდესაც აღარავინ იცის, ხვალინდელი დღე რას მოიტანს და მოვლენები როგორ განვითარდება, პროცესები შეიძლება მალე დასრულდეს, ან ხანგრძლივ დაპირისპირებაში გადაიზარდოს, ან შეიძლება ყველანი გლობალური კატასტროფის წინაშე აღმოვჩნდეთ, რაც ბუნებრივია, საყოველთაო შიშს ბადებს.

მაგრამ არ უნდა დავგავიწყდეს, რომ ურთულესი ვითარებიდან უფალს მრავალჯერ დაუხსნია კაცობრიობა; მთავარია, უმძიმეს მდგომარეობაშიც არ დავკარგოთ ადამიანური ღირსებები, არ დავკარგოთ რწმენა და სასოება შემოქმედისა“.

სააღდგომო ეპისტოლე, 2022 წელი

გაზეთის მარტის ნომერი მოამზადეს გივი შაქილაძემ (რედაქტორი),
სალომე გოგინაშვილმა (პასუხისმგებელი მდივანი),
დეკანოზმა იოანე ბარკალაიამ (საღვთისმეტყველო წერილების კურატორი);
კონსულტანტი რაზო მუჯირიშვილი;
დამკაბაღონებელი - შორენა ფარქოსაძე
დაიბეჭდა შპს „მერიდიანის“ სტამბაში